

Київський національний торговельно-економічний університет
Кафедра публічного управління та адміністрування

ВИПУСКНА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему:

РЕАЛІЗАЦІЯ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ РОЗВИТКУ РЕГІОНУ

(Лубенської міської ради)

Студента (ки) 2 курсу, 5м групи,
спеціальності 281 «Публічне
управління та адміністрування»
спеціалізації «Публічне
управління та адміністрування»

(підпис студента)

Козоріза
Костянтина
Володимировича

Науковий керівник
канд. екон. наук, доцент

(підпис керівника)

Головня
Юлія
Ігорівна

Гарант освітньої програми
канд. екон. наук, доцент

(підпис гаранта)

Дьяченко
Ольга
Володимирівна

Київ 2021

Київський національний торговельно-економічний університет

Факультет економіки, менеджменту та психології
Кафедра публічного управління та адміністрування
Освітній ступінь: магістр
Спеціальність: публічне управління та адміністрування
Спеціалізація: публічне управління та адміністрування

Затверджую

Зав. кафедри _____

«20» січня 2021 р.

**Завдання
на випускню кваліфікаційну роботу (проект)
студентові**

Козоріз Костянтин Володимирович

_____
(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема випускної кваліфікаційної роботи (проекту): «Реалізація державної політики розвитку регіону»

Затверджена наказом ректора від «28» грудня 2020 р. № 3940

2. Строк здачі студентом закінченої роботи (проекту): 22.10.2021

3. Цільова установка та вихідні дані до роботи (проекту)

Мета роботи (проекту): узагальнення теоретичних засад та розроблення практичних рекомендацій реалізації державної політики регіону.

Об'єкт дослідження: процеси реалізації державної політики розвитку регіону.

Предмет дослідження: сукупність теоретичних, методологічних та прикладних аспектів реалізації державної політики розвитку регіону.

4. Зміст випускної кваліфікаційної роботи (проекту) (перелік питань за кожним розділом):

Вступ

**РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ІНСТРУМЕНТІВ
ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ**

1.1. Зарубіжний досвід формування й реалізації регіональної економічної політики.

1.2. Механізми та інструменти реалізації державної політики розвитку регіону.

РОЗДІЛ 2. АНАЛІТИЧНА ОЦІНКА РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ

2.1. Аналіз особливостей розвитку регіону на прикладі м. Лубни.

2.2. Оцінка ефективності реалізації державної політики регіонального розвитку (на матеріалах Лубенської міської ради).

РОЗДІЛ 3. НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ ПРОЦЕСУ РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ РОЗВИТКУ РЕГІОНУ

3.1. Світовий досвід розвитку регіонів на основі принципів Європейської регіональної політики.

3.2. Розроблення комплексу заходів по підвищенню ефективності процесу реалізації державної політики розвитку регіону (м. Лубни).

Висновки

Список використаних джерел

Додатки

ЗМІСТ

Вступ	5
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ІНСТРУМЕНТІВ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ	
1.1 Зарубіжний досвід формування й реалізації регіональної економічної політики.	7
1.2. Механізми та інструменти реалізації державної політики розвитку регіону.	13
РОЗДІЛ 2. АНАЛІТИЧНА ОЦІНКА РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ	
2.1 Аналіз особливостей розвитку регіону на прикладі м. Лубни.	19
2.2 Оцінка ефективності реалізації державної політики регіонального розвитку (на матеріалах Лубенської міської ради).	27
РОЗДІЛ 3. НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ ПРОЦЕСУ РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ РОЗВИТКУ РЕГІОНУ	
3.1. Світовий досвід розвитку регіонів на основі принципів Європейської регіональної політики.	35
3.2. Розроблення комплексу заходів по підвищенню ефективності процесу реалізації державної політики розвитку регіону (м. Лубни).	40
Висновки	52
Список використаних джерел	55
Додатки	61

ВСТУП

Актуальність теми дослідження визначається передусім тим, що ефективність управління регіональним розвитком шляхом реалізації державної регіональної політики на пряму залежить від взаємозв'язку між цілями та результатами регіонального управління. Однак нині в Україні на практиці регіонального управління використовуються тільки елементи регіонального моніторингу. Виходячи з цього, одним з важливих наукових завдань є розробка організаційних засад цілісної системи регіонального моніторингу для підвищення ефективності управління регіональним розвитком через реалізацію державної регіональної політики.

Державна регіональна політика – це сукупність організаційних, правових та економічних заходів, які здійснюються державою у сфері регіонального розвитку країни з врахуванням поточного соціально-економічного стану регіонів та стратегічних завдань.

Метою державної регіональної політики є створення умов для динамічного, стабільного розвитку України та її регіонів, забезпечення їх економічної та соціальної єдності, збільшення міри життя населення, виконання державних соціальних стандартів для кожного резидента незалежно від місця де він проживає.

Об'єктами державної регіональної політики є регіони, райони, міста, райони у містах, селища і села. Суб'єктами державної регіональної політики є Президент України, Верховна Рада України, Кабінет Міністрів України, Верховна Рада Автономної Республіки Крим, Рада міністрів Автономної Республіки Крим, центральні та місцеві органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування.

У забезпеченні і розробці реалізації державної регіональної політики можуть брати участь асоціації та інші об'єднання муніципалітету, агентства регіонального розвитку, громадські організації, юридичні та фізичні особи.

Метою дослідження є вивчення та узагальнення теоретичні засад формування реалізація державної політики розвитку регіону та її інструментів реалізації та зарубіжний досвід, особливості розвитку регіону та їх ефективності реалізації державної політики регіонального розвитку та удосконалення різних процесів реалізації державної політики розвитку регіону.

Завданням є вивчити основні теоретичні засади та інструменти державної політики регіонального розвитку, механізми та інструменти реалізації державної політики розвитку регіону, проаналізувати особливості та ефективність реалізації державної політики розвитку регіону, оцінити реалізацію державної політики регіону, запропонувати напрямки удосконалення так комплекс заходів щодо підвищення процесів реалізації державної політики Лубенської міської ради.

Предметом дослідження є сукупність теоретичних та прикладних аспектів реалізації державної політики Лубенської міської ради.

Аналіз останніх досліджень і публікацій доводить, що серед вітчизняних дослідників різні підходи до формування регіональної політики досліджували: О.І. Васильєва, І.О. Дегтярьова, В.С. Куйбіда , М.К. Орлатий .

Методи дослідження, що використовуються під час виконання дослідницьких завдань роботи, такі: монографічне узагальнення наукових підходів до сутності понять «державна регіональна політика», теоретичне узагальнення, систематизація, історично-логічний метод, методи аналізу, індукції та дедукції, економіко- математичний та статистичні методи.

Отримані результати дослідження були опубліковані у збірнику наукових статей «Публічне управління та адміністрування в умовах суспільних трансформацій», Теоретичні засади регіонального розвитку, с.121.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ІНСТРУМЕНТІВ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ

1.1 Зарубіжний досвід формування й реалізації регіональної економічної політики

Удосконалення управління розвитком регіонів в Україні це досить актуальне питання, та як з одного боку є, загострення конкуренції територій по залученню і збереженню різноманітних ресурсів, а з другого - підвищення ролі територій по реалізації різних реформ та формування точок зростання. Аналізуючи дане питання виникає необхідність використання сучасних інструментів та механізмів публічного управління регіональним розвитком, які б відповідали вимогам часу і є спрямовані на розв'язання різних проблем, що стоять перед регіонами, зокрема: стосовно цільових програм та проєктів розвитку, а також міжрегіонального співробітництва.

У розв'язанні актуальних питань регіонального управління доцільно звернутися до зарубіжного досвіду. Для України найкращим прикладом є досвід трансформації регіональної політики держав Центрально Східної Європи.

У другій половині 90-их років спостерігалась інтенсифікація регіональної політики цього регіону. Характерними рисами було зростання регіональних дисбалансів та, відповідно, зростання соціального напруження та зростало безробіття. В цей час була здійснена активна діяльність держави щодо забезпечення правових рамок процесу регіональної політики. Постало чимало питань зокрема тих, що стосуються:

- типу регіональної політики з огляду на економічний розвиток;
- ресурсів;
- інституційної структури та правової бази;

- політику національної конвергенції (зменшення розриву між своїм економічним розвитком порівняно із більш розвинутими країнами) чи регіональної (зменшення внутрішніх регіональних дисбалансів).

Центрально Східна Європа на той час обрала політику національної конвергенції і зосередилась на державному економічному зростанні, що у відповідь може посилити регіональні відмінності всередині країни і, навпаки, регіональна конвергенція може призвести до сповільнення економічного зростання на державному рівні. Але, яку б політику не обрали, спільним є те, що використання внутрішнього потенціалу регіонів є запорукою їхнього розвитку [2, с. 54].

Для розкриття даного питання проаналізуємо зарубіжний досвід державного регулювання розвитку регіонів та зупинимося на окремих країнах Європейського Союзу. З огляду на особливості соціально-економічного розвитку кожної із країн-членів ЄС, фактична реалізація зазначених принципів відноситься до компетенції національних урядів.

В Угорщині ключовою ідеєю регіонального розвитку було реформування регіональної політики у пошуку внутрішнього потенціалу для розвитку сільських територій [4, с. 98].

Основними завданнями регіональної політики визначався у стимулюванні ініціатив на регіональному рівні, розвиток економіки в усіх регіонах, скорочення нерівності між регіонами. Реалізація цих завдань знаходиться у компетенції Міністерства сільського господарства, а спеціальним інститутом національного рівня стала Національна рада регіонального розвитку, інститутами регіонального рівня – регіональні ради розвитку, окружні ради з розвитку. Також до складу інститутів, які займаються питаннями реалізації регіональної політики, входили національні економічні палати, державні компанії на національному та локальному рівнях, фонди та наукові установи.

Формування концепції регіонального розвитку у Польщі почалась паралельно із адміністративною реформою, ключовими ідеями якої були: децентралізація влади, делегування ширших повноважень регіональним органам

влади згідно принципу субсидіарності (громадсько–політичний принцип, за яким вищі суспільні одиниці мають право і повинні розв’язувати лише ті проблеми, на виконання яких нижчі структури не здатні), на якому базується регіональна політика в ЄС. Принцип субсидіарності дійсний з часу підписання угоди про Європейський Союз та відповідно до Маастрихтської угоди і є базовим для Європейського Союзу.

Якщо на початку дев’яностих років в регіональній політиці переважало надання допомоги відсталим та депресивним регіонам, то вже наприкінці цих років, стратегія просторового розвитку Польщі серед державних пріоритетів визначила наступні:

- моніторинг рівня розвитку регіонів та створення нових робочих місць;
- підтримці підвищення економічної конкурентоспроможності регіонів;
- просування технологій;
- розвиток транскордонного співробітництва [3, с. 207].

З огляду на це, можна констатувати, що вибір державної стратегії Польщі був спрямований на формування конкурентоспроможної національної економіки, а не на гармонізацію регіонального розвитку.

На національному рівні функціонує Міністерство з регіонального розвитку Польщі, створені Агенції регіонального розвитку (АРР). Дані агенства виникли в умовах масового банкрутства підприємств, масового звільнення працівників, коли бракувало фінансових ресурсів для здійснення капітальних інвестицій в реконструкцію та переобладнання. АРР передавалися території збанкрутілих підприємств для залучення інвесторів. Кошти для виконання агенціями завдань з відродження старих промислових територій Польщі надходили від держави та з різноманітних програм ЄС.

Пізніше АРР стали одними з основних користувачів Структурних Фондів, які спрямовуються на вирішення різноманітних питань регіонального розвитку Польщі.

В Естонії регіональна політика перебуває у віданні Міністерства внутрішніх справ, так як одним із головних завдань державної політики є збереження

національної територіальної цілісності. Завданнями регіональної політики Естонії є створення прийнятних умов життя в усіх регіонах, стимулювання оптимального економічного розвитку регіонів та ін. В Естонії існує Рада з регіональної політики, в якій представлено всі міністерства, адміністрації округів і органи місцевого самоврядування.

У Фінляндії відповідальним за формування регіональної політики є Міністерство внутрішніх справ, через координацію діяльності центральних міністерства різних напрямків. Основні рішення щодо соціально-економічного розвитку регіонів приймаються централізовано, а регіони Фінляндії приймають окремі рішення в рамках невеликих проектів.

Щодо країн Північної Європи (Франції, Нідерландах, Австрії та Бельгії) регіональна політика відзначається суттєвим досвідом, а саме централізованим підходом.

У 40-х роках ХХ ст. урядом Франції було прийнято рішення щодо децентралізації промислових підприємств із регіону м. Парижа. Це рішення ґрунтувалося на тому, що скорочення загальної чисельності населення країни населення столиці за 1880-1936 рр. зросло втричі, причому рівень зайнятості зріс майже в половину, тоді як на решті території тільки на 3%. Причиною такої адміністративної централізації була транспортна проблема. Всі шляхи з регіонів вели прямо в Париж, а сполучення між провінціями майже не було. Протягом 50-х рр. минулого століття урядом Франції було реалізовано низку заходів щодо вирішення цієї проблеми, зокрема, було створено підрозділ у справах територій, а також ініційоване утворення на місцях подібних комітетів [14, с. 120].

Політика Французького уряду зосереджувалася на переміщенні промислових підприємств зі столиці до різних провінцій, та здійснювалася за допомогою інструментів фінансового стимулювання:

- різних податкових пільг;
- субсидій;
- величезних податках для підприємств у паризькому регіоні.

У 1963 році було створено національне Агентство з питань координації та планування регіонального розвитку (DATAR), яке стало головним інститутом із розвитку регіонів у Франції, відповідає за реалізацію регіональних аспектів національного плану економічного розвитку Франції, а також координацію планування регіонального розвитку. Агентство мало компетенцію розподіляти фінанси цільових фондів розвитку, найвагомим серед яких і досі є Спеціальний фонд планування регіонального розвитку (FIAT).

З 1995 р. політика регіонального розвитку Франції визначається на національному рівні, а проводиться регіональною владою спільно з місцевою.

Агентство DATAR підтримує зв'язки з центральними органами виконавчої влади і утримує мережу інформаційних представництв у країнах Західної Європи, Японії, США, основне завдання яких – залучення інвестицій до Франції.

Австрійське законодавство не розмежовує компетенції за проведення регіональної політики, а неформально поділяє сфери повноважень між федеральним рівнем, адміністраціями земель та місцевим управлінням. Сприяння розвитку регіонів здійснюється відповідно до спільних проектів, що фінансуються та реалізуються федеральним урядом з адміністрацією відповідної землі. Координацію проектів у всіх сферах займається Адміністрація Федерального Канцлера - спеціальний департамент із питань регіональної політики.

Бельгійці приймають рішення стосовно регіональної політики регіональною адміністрацією для великих проектів, а для малих – Регіональним Міністром економіки.

Регіональну політику в деяких країнах здійснюють спеціалізовані державні дорадчі органи чи директивні. У Канаді створений комітет Кабінету Міністрів з питань економічного та регіонального розвитку, у США - Президентська комісія з проблем федералізму, яка розглядає питаннями підготовки аналітичних звітів та рекомендацій для Президента та Конгресу.

У практиці США є достатній досвід щодо створення та здійснення діяльності агентств регіонального розвитку. В цій країні є державна інвестиційна

корпорація, як організаційна форма агентства регіонального розвитку, також діє пайове фінансування регіональних проектів зі сторони федерального центру, регіонів та місцевих громад, що сприяє об'єднанню всіх груп інтересів у напрямку регіонального розвитку. Регулювання регіонального розвитку в США є децентралізованим. Спеціалізованим федеральним органом умовно можна вважати Адміністрацію економічного розвитку, що входить до складу міністерства торгівлі. Її діяльність зорієнтована на реалізацію програм розвитку відсталих та депресивних регіонів і створення в них округів економічного розвитку та зон підприємництва. Іншими організаціями, відповідальними за регіональну політику в країні, є Управління з розробки політики й Адміністративно-бюджетне управління при президентові країни, Федеральна консультативна рада з економічного розвитку, Комісія з торгівлі між штатами

Японці створили Економічну консультативну раду та Консультативну раду планування комплексного розвитку території при Кабінеті Міністрів, якими керує прем'єр-міністр. Головним робочим органом Японії у формуванні державної регіональної політики є програми та плани соціально-економічного розвитку є Управління економічного планування.

У Швеції сформовано систему, при якій регіональні адміністрації реалізують загальнонаціональні директиви. При Міністерстві промисловості і торгівлі створено підрозділи, які розробляють заходи з регіональної політики для слаборозвинених районів, та здійснюють контроль за регіональною політикою та зв'язок з Європейською Комісією, а формування стратегій розвитку регіонів здійснюють Адміністративні ради відповідних графств. У Швеції створюють державні регіональні компанії, які приймають участь у реконверсії підприємств і організацій, що виробляють нові товари та підтримують малі і середні підприємства.

1.2. Механізми та інструменти реалізації державної політики розвитку регіону

Політика розвитку регіону — сфера діяльності держави, або регіональної (місцевої) влади, щодо управління економічним, соціальним і політичним розвитком країни в просторовому (регіональному) аспекті, тобто пов'язана з взаємовідносинами між державою і регіонами, а також регіонів між собою. Вона є складовою частиною національної стратегії соціально-економічного розвитку, та включає такі напрямки:

- співвідношення і взаємодія рушійних сил регіонального розвитку (державний, кооперативний, приватний сектори національної економіки; внутрішні і зовнішні фактори і засоби;
- співвідношення національного (загальнодержавного) і регіонального аспектів розвитку, центрального і регіонального рівнів управління економікою (рівень регіональної автономії, ступінь централізації планування і управління);
- ставлення до завдання підйому економіки відсталих районів, освоєння нових районів і ресурсів;
- ставлення до національно-етнічних питань (в умовах багатонаціональної держави);
- регіональні аспекти демографічної політики, політики урбанізації, державної політики тощо.

Регіональна політика включає в себе регіональне планування і програмування. За своєю структурою регіональна політика може бути поділена на окремі складові: економічну, промислову, соціальну, житлову, демографічну, екологічну, науково-технічну. Основні соціально-економічні аспекти в регіональній політиці пов'язані з територіальним поділом праці, формуванням народногосподарських комплексів, економічним районуванням і загальнодержавним плануванням (програмуванням) соціально-економічного розвитку і розміщення продуктивних сил.

При розробці механізму регіональної структурної політики, доцільно виробити такі напрями її реалізації:

- визначити стратегічні зони господарювання (бажано в кожній території муніципального утворення) регіонального значення, що є найбажанішими для регіону об'єктами обслуговування базовими (традиційними) галузями економіки;
- визначити потенційно конкурентоспроможні базові галузі системи регіону, а також підприємства виробничої та соціальної інфраструктури, необхідні для задоволення попиту на товари і послуги як для населення, так і для новоствореного бізнесу;
- вивчити зони ресурсів усіх видів, якими володіє регіон, і можливості використання ресурсів, що є за межами області;;
- при нестачі власних ресурсів визначаємо зовнішні доступні зони стратегічних ресурсів, наявні в сусідніх регіонах;
- розробляються індикативні стратегічні плани розвитку базових (традиційних) та інфраструктурних підприємств, галузей регіональної господарської системи і визначається взаємодія з внутрішніми і зовнішніми агентами-постачальниками ресурсів;
- при розробці планів, реалізації проектів і програм враховуються можливі ризики впливу зовнішнього середовища на проект;
- формуються заходи (програми) підтримки органами управління регіону процесу досягнення встановлених орієнтирів розвитку комплексів виробництв, галузей, їх взаємодії на внутрішніх і зовнішніх ринках.

Як видно з рис. 1.1, то тут запропоновано напрями реалізації регіональної структурної політики, у яких передбачаються основні програми реформування і розвитку галузей економіки, що забезпечують конкурентні переваги будь-якого регіону.

Рис.1.1 Структура та програми регіональної її політики [13, с. 120] .

Метою регіональної структурної політики є створення умов для успішного входження в ринок усіх зацікавлених суб'єктів підприємництва з урахуванням

територіальної та економічної специфіки регіону, стратегічних напрямів розвитку країни.

Інструменти державної політики безпосередньо пов'язані з соціально-економічними, політичними, історичними, інформаційними, технічними суспільними умовами, а також залежать від жорсткості державно-управлінських дій. Суттєвими факторами при визначенні інструментів державної політики є доцільність, предметність та практичність, відповідність існуючим суспільним потребам [4, с.15].

Державна політика розвитку малих міст повинна ґрунтуватись на оцінці та якісному прогнозуванні розвитку міст, відображати пріоритети місцевого розвитку та узгоджувати загальнодержавні, регіональні і місцеві інтереси і потребує вдосконалення.

Для цього застосовуються:

1. У сфері фінансово-економічного забезпечення:

- довгострокове бюджетне планування;
- бюджетне вирівнювання, що виступає гарантом забезпечення державою соціальних стандартів;
- передбачення цільових трансфертів з державного бюджету місцевим бюджетам на вирішення пріоритетних завдань їх сталого розвитку;
- забезпечення на довгостроковій основі стабільних джерел надходжень до місцевих бюджету розвитку;
- проведення аналізу бюджетних запитів розпорядників бюджетних коштів із залученням центральних органів влади в процесі опрацювання проекту державного бюджету України на поточний рік з метою вмотивованого вирішення питань концентрації фінансових ресурсів на реалізацію пріоритетних цілей та програм регіонального і місцевого розвитку;
- прямі державні інвестиції на реалізацію проектів, спрямованих на модернізацію інфраструктури населених пунктів.

2. У сфері підвищення конкурентоспроможності територій та сприяння інноваційному розвитку:

- запровадження програм підвищення конкурентоспроможності територій;
- створення сприятливих умов для зростання інвестиційної привабливості територій та одночасне недопущення подальшого зростання міжрегіональних диспропорцій;
- вирішення питань формування кластерів – об'єднань споріднених підприємств, виробництв, організацій – з метою системного підвищення їх сукупної ефективності, а також визначення умов участі в них малих міст;
- сприяння залученню інвестицій через виділення відповідно до законодавства земельних ділянок та їх інфраструктурне облаштування за рахунок спільного фінансування місцевого, регіонального та державного бюджетів;
- сприяння створенню технопарків, технополісів, розвитку інноваційної інфраструктури, забезпечення державної підтримки інноваційних процесів;
- стимулювання інноваційної спрямованості розвитку підприємництва, запровадження ефективного механізму правової, організаційної, фінансової та кадрової підтримки перспективних інноваційних проектів;
- підтримка інфраструктури розвитку малого і середнього підприємництва через кредитно-гарантійні механізми підтримки суб'єктів підприємництва;
- сприяння широкому впровадженню енергозберігаючих технологій та використанню місцевих відновлювальних джерел енергії (біопалива, рослинної сировини) [10, с.315].

3. У сфері інституційного забезпечення:

- запровадження електронного урядування та документообігу;
- державно-приватне партнерство як спосіб вдосконалення інфраструктури населених пунктів;
- державна підтримка програм та проектів регіонального та місцевого розвитку, прийнятих на конкурсній основі і на умовах спільного фінансування;
- удосконалення територіального стратегічного планування, їх узгодження з цілями та напрямками державної регіональної політики, здійснення бюджетного планування відповідно до стратегічних пріоритетів;

- формування та підтримка мережі інституцій територіального розвитку, законодавче визначення статусу та напрямів діяльності структур регіонального та місцевого розвитку;

- реалізація державної політики розвитку малих міст на основі партнерських взаємовідносин між центральними і місцевими органами влади з метою концентрації зусиль та ресурсів для вирішення проблем розвитку міст через узгодження державних та місцевих стратегічних пріоритетів.

4. У сфері інтеграції регіонів і партнерства:

- державна підтримка міжрегіональних проєктів, спрямованих на вирішення спільних проблем соціально-економічного розвитку міст;

- забезпечення державного фінансування програм та проєктів розвитку транскордонного співробітництва;

- підтримка розвитку внутрішнього туризму, культури, рекреаційної сфери;

- запровадження у системі підготовки та перепідготовки кадрів державних службовців їх обов'язкового стажування в органах виконавчої влади та органах місцевого самоврядування на різних територіях України, використання міжрегіональної ротації;

- створення системи підготовки та перепідготовки кадрів для органів місцевого самоврядування на основі загальнодержавних програм;

- підтримка громадських організацій громадянського суспільства, діяльність яких спрямована на забезпечення місцевого та регіонального розвитку та сприяє залученню населення до процесу міжрегіонального співробітництва та міжрегіональних обмінів.

На сучасному етапі державна політика розвитку малих міст орієнтується на вирішення найбільш гострих загальних проблем малих міст. Розв'язання цих проблем здійснюється в основному за рахунок розробки, затвердження і виконання державних цільових програм та регіональних програм соціально-економічного розвитку[17] .

РОЗДІЛ 2

АНАЛІТИЧНА ОЦІНКА РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ

2.1 Аналіз особливостей розвитку регіону на прикладі м. Лубни

Лубни - одне з найдревніших українських міст, на даний час є одним з найбільших економічних та культурних центрів Полтавщини. Засновані Лубни 988 року за указом київського князя Володимира Святославовича як одна з фортець посульської оборонної лінії для захисту південних кордонів Київської Русі від нападів степових завойовників. Перша літописна згадка про місто відноситься до 1107 року. Статус міста має з 1591 року після отримання ним Магдебурзького права [42] .

Лубни – місто обласного підпорядкування, розташоване у західній частині Полтавської області, у центральній частині Лубенського району на висоті 158 м над рівнем моря. Територією міста протікає річка Сула протяжністю в межах міста близько 9 км. На відстані 144 км залізницею та 136 км шосейними дорогами від Лубен знаходиться обласний центр – м. Полтава.⁷

Територія міста Лубни межує з селами: Вільшанка, Мгар, Засуля, Солониця, Терни, Кононівка, Нижній Булатець, Новаки, Клепачі Лубенського району.

Сучасна площа території Лубен становить 3054,0 га.

Населення міста за результатами Всеукраїнського перепису населення станом на 01.01.2021 року становить - 52,6 тис. осіб [42].

Згідно з Генеральною схемою планування території України Лубни входить у Лубенську міжрайонну систему розселення Полтавської обласної системи розселення. Також місто відноситься до IV типу міст, в яких передбачається розбудова районних центрів і підцентрів виробництва та соціально-культурного обслуговування населення, що здійснюватиметься за

рахунок переважно розвитку підприємств та закладів по обслуговуванню сільськогосподарського виробництва та сільського населення.

Основні промислові об'єкти сконцентровані у центральній та західній частині міста.

Пасажирські та вантажні перевезення міста у всіх видах сполучення забезпечує достатньо розвинута транспортна система, інфраструктура якої складається з залізничної магістралі «Київ – Полтава» та мережі автомобільних доріг державного і місцевого значення.

Загальна мережа доріг (вулиць) міста становить 176,7 км, довжина магістральної вуличної мережі міста - 44,0 км.

Міжнародна автомобільна дорога державного значення (М-03) «Київ – Харків – Довжанський», яка співпадає з трасою міжнародної європейської магістралі Е-40 і напрямком траси міжнародного транспортного коридору «Європа – Азія - Краківець – Львів – Рівне – Житомир – Київ – Полтава – Харків – Дебальцеве – Довжанський», забезпечують головний транспортний зв'язок Лубен з Києвом та Полтавою.

З північно-західної сторони в напрямку на схід місто перетинає електрифікована залізнична магістраль «Київ – Полтава». У центральній частині міста розташована залізнична ст. Лубни. У межах міста довжина головної залізничної лінії становить 8,5 км. Обслуговування пасажирів забезпечує автостанція 3 класу (у центральній частині міста в районі залізничного вокзалу) [42] .

Вимоги до нього сьогодні слід розглядати узагальнено відносно: освіти, мобільності та забезпечення енергією є важливим фактором для регіонального розвитку не тільки у великих містах, а насамперед у сільській місцевості та невеликих містах. Питання, що стосуються цих тем, повинні розглядатися в залежності від їх продуктивності, географічних і соціальних взаємозв'язках з територією але також у політичних та з цільових групах.

Розвиток регіону є одним зі найважливіших напрямків у державній політиці, якому дуже гарно сприяє географічне розташування регіону.

Узагальнені основні показники економічного і соціального розвитку Лубенської територіальної громади на 2021 рік подані в табл.2.1.

Таблиця 2.1

Основні показники економічного і соціального розвитку Лубенської територіальної громади на 2021 рік

Показники	Один. виміру	2019 рік звіт	2020 рік звіт	2021 рік прогноз	2021 рік у % до 2020 року
Доходи місцевих бюджетів (без трансфертів), всього по Лубенській територіальній громаді	тис. грн.	239090	250436,1	361812,5	144,5
Видатки місцевих бюджетів (з трансфертами), всього по Лубенській територіальній громаді	тис. грн.	445898,6	306797,5	540207,5	176,1
Питома вага прибуткових підприємств, всього по Лубенській територіальній громаді	%	80,7	82,0*	84,0*	-
Обсяг реалізованої промислової продукції (товарів, послуг) без ПДВ, всього по Лубенській територіальній громаді	млн. грн.	2668,1	2715,8	2800,0	103,1
Середньомісячна номінальна заробітна плата, всього по Лубенській територіальній громаді	грн.	7399	9200	10500	114,1
Індекс реальної заробітної плати	%	101,1	118,4	106,4	-
В тому числі:					
- м. Лубни	грн.	7372	8460	9630	113,8
- сільські території громади		7584	14450	16430	113,7
Заборгованість із виплати заробітної плати, всього по Лубенській територіальній громаді	тис. грн.	504,2	0,0	0,0	-
В тому числі:					
- м. Лубни	тис. грн.	159,8	0,0	0,0	-
- сільські території громади		344,4	0,0	0,0	-
Чисельність осіб, які мають статус безробітного станом на кінець року, всього по Лубенській територіальній громаді	осіб	-	1465	1270	86,7
В тому числі:					
- м. Лубни		531	964	790	82,0
- сільські території громади		-	501	480	95,8

На даний момент у м. Лубни на офіційному веб-сайті Лубенської міської ради оприлюднено 4 програми:

- Програма економічного і соціального розвитку Лубенської територіальної громади на 2021 рік;
- Програма розвитку малого та середнього підприємництва в м. Лубни на 2019-2021 роки;
- Програма «Громадський бюджет Лубенської територіальної громади на 2021-2023 роки»;
- Стратегія розвитку м. Лубни на 2017-2025 роки.

Щоб надовго забезпечити стабільний економічний і соціальний розвиток міста Лубни, можна зробити висновок про те, що цей процес вимагає визначення довгострокових цілей, пріоритетів розвитку, передбачення шляхів активного інтегрування у загальнодержавні суспільно-економічні процеси.

Стратегія розвитку територіальної громади м. Лубни є найважливішим документом в процесі творення власного соціально-економічного розвитку, з використанням внутрішнього та зовнішнього потенціалів. Використання цих потенціалів повинно відбуватися системно та бути скерованим на відповідні пріоритети (напрями розвитку) та цілі.

Для стратегічного планування розвитку регіону на прикладі м. Лубни. є документ стратегії розвитку, який для органу місцевого самоврядування, а також партнерів - підприємців та громади – стає свого роду путівником у прийнятті рішень. Тому розвиток регіону м. Лубен необхідно розуміти, як довготерміновий план, який має загальний напрям дій місцевої влади та її партнерів (підприємництва, громадських організацій, мешканців міста), а також окреслює методи та шляхи його втілення.

Розвиток регіону м. Лубен - представлений документом під назвою «Стратегія розвитку м. Лубни на 2017-2025 роки» (далі – Стратегія розвитку міста) є базовим програмним документом, який відображає бачення розвитку міста громадськістю на перспективу, ставить стратегічні цілі, закладає принципи

їх досягнення та пропонує підхід до організації й управління процесом впровадження.

Проаналізувавши «Стратегія розвитку м. Лубни на 2017-2025 роки» можна сказати, що його мета полягає:

- у досягненні економічного зростання ;
- збільшенні добробуту міста;
- підвищенні конкурентоспроможності економіки міста Лубни;
- комфорту життя населення;
- реалізації інтересів усіх секторів територіальної громади міста Лубни.

Складовими розвитку міста визначені цілі, напрямки, плани дій та проекти, які сприятимуть досягненню основної мети. Розроблений документ спрямований на економічний розвиток, як процес стратегічного партнерства, який допомагає прискоренню зростання продуктивності місцевої економіки через залучення інвестицій у нові і існуючі підприємства з різним потенціалом та створення умов для їх розвитку на тривалий період.

Стратегія розвитку міста орієнтується на залучення всіх верств громади до соціально-економічних процесів, забезпечення належних умов життя всіх мешканців міста та наближення стандартів життя до рівня провідних європейських міст.

Початковим етапом розробки Стратегії розвитку міста стало підписання міським головою розпорядження від 28.07.2016 № 248р «Про розробку Стратегії розвитку м. Лубни на 2017 – 2025 роки». Даним розпорядженням створено Комітет стратегічного планування з розробки Стратегії розвитку м. Лубни на 2017 – 2025 роки, затверджено його склад та призначено керівників стратегічних напрямків.

Керівникам стратегічних напрямків дано завдання забезпечити створення відповідних робочих груп з підготовки та формування Стратегії розвитку. Також вказаним розпорядженням передбачена організація роботи з вивчення суспільної думки з ключових питань Стратегії розвитку міста та забезпечення участі

депутатів Лубенської міської ради, громадських організацій та мешканців міста у її розробці.

Відповідно до прийнятого Закону України від 16.04.2020 № 562-IX «Про внесення змін до деяких законів України щодо визначення територій та адміністративних центрів територіальних громад», Кабінетом Міністрів України визначено адміністративні центри та затверджено території 1470 спроможних територіальних громад на новій територіальній основі.

Протягом 2021-2022 років планується реалізація завдань, які зазначені у «Програма економічного і соціального розвитку Лубенської територіальної громади на 2021 рік», в якій передбачена реалізація великої кількості проектів, що стосуються м. Лубни..

Основою для системних соціально-економічних перетворень у громаді та м. Лубни є її подальший розвиток та основних завдань (цілей) на 2021 рік, які узгоджуються зі стратегічним баченням, напрямками та цілями, викладеними у Стратегії розвитку м. Лубни на 2017-2025 роки, затвердженій рішенням дев'ятнадцятої сесії Лубенської міської ради сьомого скликання від 18 травня 2017 року.

Завдання (цілі) економічного і соціального розвитку на 2021 рік:

- Сприяння подальшому розвитку промислового комплексу громади, розширенню, модернізації та оновленню виробничих потужностей; стимулювання розробки і випуску високоякісної та конкурентоспроможної продукції, раціонального та продуктивного використання природних енергетичних ресурсів.

- Сприяння залученню інвестицій в соціально-економічний розвиток громади; популяризація економічного та інвестиційного потенціалу громади; формування інвестиційного іміджу громади.

- Розвиток якісної, надійної та доступної інфраструктури та забезпечення належного експлуатаційного стану автомобільних доріг.

- Підвищення якості надання адміністративних послуг та поліпшення сервісу обслуговування, наближення сервісів до пересічних громадян, оптимізація процесу надання адміністративних та соціальних послуг.
- Підтримка підприємницьких ініціатив, створення сприятливого бізнес-клімату, активізація процесів дерегуляції бізнесу.
- Підвищення тривалості життя та покращення стану здоров'я і благополуччя населення за рахунок реформування та модернізації системи охорони здоров'я, подальшого формування інституту сімейної медицини та розвитку екстреної медичної допомоги.
- Забезпечення якісної та доступної освіти, створення сучасних умов навчання, включаючи інклюзивне.
- Сприяння розвитку туристичної галузі громади, використання у повній мірі туристично-рекреаційного потенціалу регіону.
- Збереження національних звичаїв і традицій, популяризація культурної спадщини та духовних надбань Лубенщини; розвиток історико-культурного, творчого та пізнавального потенціалу міста.
- Подолання бідності шляхом збільшення реальних доходів населення, гарантування високого рівня соціального захисту та підтримки, підвищення життєстійкості соціально вразливих верств населення.
- Підтримка та забезпечення сприятливих умов для повноцінного функціонування інституту сім'ї, зростання дітей, їх оздоровлення та відпочинку, популяризація сімейних цінностей, забезпечення гендерної рівності в сім'ї та суспільстві.
- Популяризація фізичної культури і спорту, здорового способу життя серед мешканців міста; формування інфраструктури сучасних спортивних споруд і майданчиків; забезпечення участі лубенців у змаганнях усіх рівнів.
- Підвищення рівня зайнятості населення, створення умов для самореалізації потенціалу економічно-активного населення, сприяння легалізації та детінізації трудових відносин та доходів.

- Надання населенню житлово-комунальних послуг належної якості за рахунок модернізації житлово-комунального господарства, реалізація системи заходів щодо свідомого та ефективного природокористування.
- Підвищення енергоефективності громади на основі впровадження та популяризації енергозберігаючих заходів, розвитку альтернативної енергетики та відновлювальних джерел енергії.
- Впровадження комплексної системи заходів щодо сприяння захисту прав і свобод громадян, забезпечення законності і правопорядку.
- Підвищення ефективності використання інформаційних та комунікаційних технологій; підтримка діяльності видавничо-поліграфічної галузі та книгорозповсюдження.
- Вжиття заходів щодо захисту населення, об'єктів економіки, національного надбання від надзвичайних ситуацій техногенного, природного або іншого характеру; підвищення рівня безпеки населення і захищеності територій від таких ситуацій; забезпечення ефективного функціонування територіальних підсистем служб цивільного захисту в режимах надзвичайної ситуації та надзвичайного стану.

Основними джерелами фінансування Програми у 2021 році є:

1. Бюджет Лубенської міської територіальної громади.
2. Державний, обласний бюджет.
3. Фінансово-кредитні установи.
4. Міжнародні фінансові організації та грантодавці.
5. Приватні інвестиції.

Провівши аналіз програми «Громадський бюджет Лубенської територіальної громади на 2021-2023 роки» та «Стратегія розвитку м. Лубни на 2017-2025 роки», можна зробити висновок, що основною їх метою є підвищення рівня якості життя та добробуту населення громади на основі зростання конкурентоспроможності економіки, створення сприятливих умов для ведення бізнесу, покращення інвестиційного клімату та реалізації комплексу системних реформ в умовах децентралізації.

2.2 Оцінка ефективності реалізації державної політики регіонального розвитку (на матеріалах Лубенської міської ради)

Після аналізу поточної ситуації та особливостей розвитку м. Лубни було проведено аналіз потенціалу міста. В основу методики виконання цієї роботи було покладено SWOT-аналіз, який проводиться у міській раді м. Лубни, Комітетом стратегічного планування. Під час роботи визначають сильні сторони міста, можливості розвитку, слабкі сторони та зовнішні загрози. На засіданнях Комітету стратегічного планування відбувся аналіз кожного з елементів SWOT - аналізу, що мав на меті визначення стратегічної орієнтації, порівняльних переваг і забезпечення можливості управління ризиками.

Така оцінка ефективності реалізації державної політики регіонального розвитку м. Лубни дає можливість для визначення конкурентних переваг та проблем розвитку міста, який передбачає оцінку:

- сильних внутрішніх сторін (конкурентних переваг) – існуючих особливостей міста, які містять основу його розвитку;
- слабких внутрішніх сторін (проблем) – існуючих особливостей міста, які ускладнюють умови розвитку;
- зовнішніх сприятливих можливостей – існуючих особливостей, умов, сприятливих для розвитку міста, що є або можуть виникнути в майбутньому;
- зовнішніх потенційних загроз – існуючих особливостей, умов, несприятливих для розвитку міста, що є або можуть виникнути в майбутньому.

За допомогою SWOT-аналізу здійснюється дослідження загального природно-ресурсного потенціалу міста, а також складових його сталого розвитку: соціальної, економічної, інвестиційної, рекреаційної.

Традиційний метод SWOT — аналізу дозволяє провести детальне дослідження зовнішнього й внутрішнього середовища. Проведення структуризації факторів зовнішнього й внутрішнього середовища є універсальними.

Здійснення синтезу факторів зовнішнього й внутрішнього середовища, що далі, в перспективі, відобразиться у системі рішень. При складанні SWOT-

аналізу враховуються глобальні та національні проблеми, які впливають на сталий розвиток міста Лубни. На основі SWOT-аналізу здійснюється ідентифікація проблем. Проведемо SWOT-аналіз економічного розвитку м. Лубни, дані представлені в табл.2.2.

Таблиця 2.2

SWOT-аналіз економічного розвитку м. Лубни

Сильні сторони (S – Strengths)	Слабкі сторони (W – Weaknesses)
<ol style="list-style-type: none"> 1. Вигідне географічне розташування. 2. Високі можливості транспортного сполучення, залізничної мережі. 3. Багатогалузевий комплекс. 4. Ключова позиція провідної галузі промисловості – харчової та переробної. 5. Створення нових конкурентних підприємств. 6. Нарощення обсягів виробництва промисловими підприємствами. 7. Створення нових робочих місць 8. Розвиток малого та середнього бізнесу 9. Розгалужена фінансово-кредитна система. 10. Наявність фінансового капіталу, що акумулюється на рахунках банків. 11. Збільшення капіталовкладень. 12. Збільшення доходів до місцевого бюджету. 13. Надходження державних субвенцій на соціально-економічний розвиток міста. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Повільні зміни економічної структури виробництва. 2. Зношеність виробничих фондів підприємств та застарілі технології. 3. Висока затратність та низька ефективність більшості виробництв. 4. Низький рівень притоку зовнішнього капіталу. 5. Недостатність інвестицій в високотехнологічні виробництва. 6. Висока залежність економіки міста від енергетичних ресурсів. 7. Не в повній мірі використання природно-ресурсного потенціалу. 8. Низький рівень покриття експортом імпорту. 9. Зменшення обсягу прямих іноземних інвестицій. 10. Недостатній рівень комунікації з потенційними інвесторами. 11. Значні пільги зі сплати платежів до бюджету міста. 12. Несправедливий розподіл.

«Продовження табл. 2.2»

Можливості (O – Opportunities)	Загрози (T – Threats)
1. Вигідне стратегічне положення для співробітництва.	1. Зростання рівня конкуренції на зовнішніх і внутрішніх ринках
2. Державні пріоритети в розвитку середнього та малого бізнесу.	2. Низька кредитоспроможність країни
3. Ефективна державна політика підтримки вітчизняного виробника.	3. Невисокий рівень привабливості країни для прямих іноземних інвестицій
4. Ефективна державна політика боротьби з корупцією.	4. Політична нестабільність у країні.
5. Реформування системи державного управління.	5. Високий зовнішній борг держави.
6. Участь у міжнародних бізнесових проєктах та програмах.	6. Слабкий захист підприємців і споживачів від монопольних проявів.
7. Зростання кількості високотехнологічних підприємств, які будуть використовувати місцевий інноваційний потенціал та робочу силу.	7. Недостатнє поєднання функцій державного управління та господарської діяльності органів виконавчої влади.
8. Виникнення нових економічних можливостей завдяки створенню взаємозв'язків з європейськими країнами.	8. Високий ризик вкладення коштів у реальний сектор економіки.
	9. Існування тіньового сектору економіки.
	10. Погіршення екологічної та техногенної безпеки.
	11. Імпорт дешевої, неякісної продовольчої продукції.

[42]

Проведений системний аналіз економічного розвитку м. Лубни свідчить, що більшість тенденцій зорієнтовані на прискорену динаміку та подолання

негативних проявів. Водночас, в місті залишається ряд проблемних питань, які гостро стоять і негативно впливають на стратегічну спрямованість інтегрування до загальнодержавних процесів. Про це свідчить ряд ключових соціально-економічних показників, що характеризують економічну діяльність суб'єктів господарювання та її вплив на рівень життя та соціальну захищеність населення

У системі стратегічного планування моніторинг та оцінка є заключним етапом розробки.

Моніторинг (спостереження) - система постійного спостереження за явищами і процесами, що проходять в навколишньому середовищі і суспільстві, результати якого служать для обґрунтування управлінських рішень по забезпеченню безпеки людей та об'єктів економіки.

Стратегії та здійснюються протягом усього періоду її впровадження. Інструментом моніторингу є система комплексних показників (індикаторів), які повинні відображати як ефективність виконання конкретних завдань, так і засвідчувати їх відповідність стратегічним цілям Стратегії [36, с. 56].

З метою забезпечення контролю досягнення поставлених цілей визначено перелік показників (індикаторів). Індикаторами досягнення пріоритетів і завдань Стратегії є показники, які відображають рух за обраними стратегічними напрямками. Моніторинг здійснюватиметься за кількісними та якісними показниками (індикаторами).

Досягнення результатів контролюватиметься через систему показників (індикаторів) на рівнях:

- •виконання проектів;
- •досягнення оперативних цілей;
- •досягнення стратегічних цілей;
- •просування за стратегічними напрямками.

У нижченаведеній таблиці 2.3 запропоновано перелік показників (індикаторів), визначених відповідно до особливостей розвитку міста Лубни та згідно з окресленими Стратегією напрямками та стратегічними цілями:

Таблиця 2.3

Перелік показників розвитку згідно з окресленою Стратегією м. Лубни

Загальні показники розвитку	
1	Розмір середньомісячної заробітної плати, грн.
2	Індекс реальної заробітної плати, %
3	Чисельність населення, зайнятого в усіх сферах економіки, осіб
4	Кількість зареєстрованих безробітних, осіб
5	Обсяг роздрібного товарообігу на одиницю населення, грн.
Стратегічний напрямок А. Сталий економічний розвиток	
6	Обсяг реалізації промислової продукції (робіт, послуг), тис. грн.
7	Обсяг реалізації промислової продукції (робіт, послуг) у розрахунку на одиницю населення, грн.
8	Обсяг реалізованої малими підприємствами продукції (робіт, послуг), тис. грн.
9	Обсяг фактичних доходів місцевих бюджетів на одиницю населення, грн.
10	Обсяг фактичних видатків місцевих бюджетів на одиницю населення, грн.
11	Обсяг інвестицій в основний капітал, тис. грн.
12	Кількість незайнятого працездатного населення, осіб
Стратегічний напрямок В. Комфортні та безпечні умови життя	
13	Охоплення населення наданням медичної допомоги за принципом сімейного лікаря, %
14	Укомплектованість штатних посад середніх медичних працівників, %
15	Укомплектованість штатних посад лікарів, %
16	Місткість амбулаторно-поліклінічних закладів, відвідувань за зміну
17	Кількість учнів у ЗНЗ, осіб
18	Середня кількість учнів на одного вчителя, осіб
19	Наявність місць у ДНЗ

<i>«Продовження табл. 2.3»</i>	
Стратегічний напрямок С. Житлово-комунальне господарство та енергоефективність	
20	Обсяг прийнятого в експлуатацію житла в розрахунку на 10 тис. населення, кв. м
21	Рівень поточної оплати населення за житлово-комунальні послуги, %
22	Обсяг фінансування з місцевого бюджету капітального ремонту житлового фонду, тис. грн.
23	Обсяг виділення коштів з місцевого бюджету на ремонт доріг, тис. грн.
24	Обсяг проведення ремонту доріг, м ²
Стратегічний напрямок D. Розвиток краєзнавства та рекреації	
25	Кількість осіб, що відвідали екскурсії, осіб
26	Кількість проведених культурно-мистецьких заходів, од.
27	Кількість осіб, що займаються спортом, осіб
28	Кількість молоді, залученої до участі у заходах, осіб

[42]

Процес моніторингу включає систематичний збір даних щодо ефективності і якості реалізації Стратегії. Комітетом стратегічного планування здійснюється щорічний моніторинг вказаних показників (індикаторів).

Покращення (зростання) індикаторів у порівнянні з попереднім звітним періодом є показником виконання визначених Стратегією завдань та досягнення ефективності і якості реалізації Стратегії. Ці дані включені у щорічний звіт про реалізацію Стратегії. Звіт повинен підготовлений як базовий планувальний документ до визначення програм і бюджету на наступний рік.

З даних (Додаток А) було створено нижченаведену таблицю 2.4, в якій проведений моніторинг стратегічного напрямку В - Комфортні та безпечні умови життя (Кількість учнів у ЗНЗ, осіб).

Таблиця 2.4

**Моніторинг показників розвитку стратегічного напрямку
«Комфортні та безпечні умови життя»**

ЗАКЛАДИ ПРОФЕСІЙНОЇ (ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ) ОСВІТИ

Показник	2019/2020 звіт	2020/2021 звіт	2021/2022 прогноз	2021 рік у % до 2020 року
Кількість закладів – всього, одиниць	2	2	2	100,0
Кількість учнів, слухачів – всього, тис. осіб	0,206	0,195	0,287	147,2
Прийнято учнів, слухачів – всього, тис. осіб	0,100	0,092	0,170	184,8
у тому числі за рахунок державного та регіонального замовлення, тис. осіб	0,100	0,092	0,170	184,8
Підготовлено (випущено) кваліфікованих робітників – всього, тис. осіб	0,084	0,082	0,086	104,5

ВИЩІ НАВЧАЛЬНІ ЗАКЛАДИ

Показник	2019/2020 звіт	2019/2020 звіт	2021/2022 прогноз	2021 рік у % до 2020 року
Кількість закладів – всього, одиниць	3	3	3	100,0
Кількість студентів у закладах – всього, тис. осіб	0,966	0,948	1,054	111,2
Прийнято студентів – всього, тис. осіб	0,262	0,300	0,395	131,7
Випущено фахівців – всього, тис. осіб	0,303	0,289	0,246	85,1

[42]

Ці дані мають бути включені у щорічний звіт про реалізацію Стратегії. Звіт повинен бути підготовлений як базовий планувальний документ до визначення програм і бюджету на наступний рік.

Повноваження по здійсненню моніторингу реалізації та підготовці змін до Стратегії покладаються на Комітет стратегічного планування, основними функціями якого у цьому напрямку є:

- забезпечення щорічної систематичної та об'єктивної оцінки стану реалізації Стратегії;
- координація підготовки, обговорення та затвердження щорічного звіту про реалізацію Стратегії (за необхідності – частіше);
- ініціювання змін та доповнень до Стратегії за результатами щорічного звіту;
- координація процесу внесення змін до Стратегії;
- забезпечення систематичного оприлюднення результатів щорічного звіту та змін і доповнень до Стратегії на офіційному сайті Лубенської міської ради.

Внесення змін до Стратегії здійснюється за процедурою внесення змін до місцевих нормативних актів.

У процесі підготовки змін до Стратегії відповідні пропозиції можуть бути внесені на розгляд робочих органів, депутатів міської ради, представників громадськості, мешканців міста.

Зміни та доповнення до Стратегії мають відповідати наступним критеріям:

- відповідність стратегічному баченню та стратегічним напрямкам;
- масштабність та значущість наслідків, позитивний вплив на досягнення стратегічних цілей;
- конкретність та посилення на вже існуючі програми та проекти;
- реалістичність, наявність якісних оцінок витрат та наступного позитивного ефекту.

Стратегія є «живим документом» - вона може коригуватися у міру зміни обставин. Тому члени Комітету стратегічного планування, члени робочих груп, а також всі мешканці міста мають стежити за тим, щоб стратегічні та оперативні цілі Стратегії залишалися доречними, актуальними і мали конкретні результати.

РОЗДІЛ 3

НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ ПРОЦЕСУ РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ РОЗВИТКУ РЕГІОНУ

3.1. Світовий досвід розвитку регіонів на основі принципів Європейської регіональної політики

В Україні процес децентралізації розпочато 2014 року з прийняттям Концепції реформи місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні (01.04.2014), законів України «Про співробітництво територіальних громад» (17.06.2014), «Про добровільне об'єднання територіальних громад» (05.02.2015) та змін до Бюджетного і Податкового кодексів – щодо фінансової децентралізації [15, с. 110].

Відповідно до положень Європейської хартії місцевого самоврядування даний процес дозволив формувати інститути місцевого самоврядування на базовому рівні – об'єднані територіальні громади (ОТГ).

За 6 років реформи утворено 1070 ОТГ, у які добровільно об'єдналися 4882 громад. З них у 936 ОТГ відбулись перші місцеві вибори. Урядом затверджено перспективні плани формування територій громад 24 областей, які 100% охоплюють територію областей.

В ОТГ та містах обласного значення проживає 70% населення України. Площа утворених ОТГ - 47% від загальної площі України.

Підвищення рівня розвитку менш розвинених територій Лубенської територіальної громади зроблений з особливим акцентом на тих районах, які мають не вигідне географічне розташування, до яких належать віддалені або малонаселені райони, а також значна частина проектів для розвитку сконцентрована в місті Лубни.

Таке фінансування означає, що на підтримку можуть розраховувати найбільш розвинені регіони та території, які через їх розташування повинні отримати вигоду від створення постійної економічної структури, таким чином отримуючи

основу для самостійного зростання в майбутньому. Саме регіональна політика стає рівноцінною структурній політиці.

У Європейському Союзі структурна політика – це концепція з ширшим спектром впливу і проявляється в ініціативах, що здійснюються в регіоні.

Завданням структурної політики це вирішення проблем, які неможливо виправити за короткий час і потрібно витратити значні кошти та декілька років. Прийняті ініціативи спрямовані на вирівнювання відмінностей між регіонами та сприяння гармонійному розвитку всього ЄС. Також регіональну політику іноді називають структурною політикою, оскільки вона виражає солідарність між народами та регіонами [48, с. 320].

Країни, учасниці Європейського Союзу, прагнуть підтримувати діяльність, спрямовану на досягнення згуртованості у кількох вимірах, включаючи економічний, соціальний та просторовий. Політика згуртованості Європейського Союзу та супроводжуючі її принципи були детально описані в Договорі про заснування Європейського Співтовариства (стаття 158), який передбачає посилення економічної та соціальної згуртованості в Європейському Союзі за рахунок зменшення диспропорцій у рівні розвитку різних регіонів та відсталості регіонів з неблагополучними регіонами.

Лубенська ОТГ почала совою роботу із спрямовання на підвищення рівня економічної, соціальної та територіальної згуртованості. Вищезгадана згуртованість враховується у країнах ЄС та регіонах відповідно до типів NUTS II (воєводства) та NUTS III (субрегіони, що групують кілька воєводств). Реалізація цілей згуртованості для реалізації державної політики розвитку регіону, дала багато прикладів значного економічного прискорення та досягнення деякими країнами результатів вище середнього.

Також багаторічним партнером нашого міста є Північна екологічна фінансова корпорація «NEFCO», завдяки співпраці з якою у 2019 році розпочата робота по підготовці до реалізації проекту «Реконструкція системи водопостачання та водовідведення з впровадженням енергозберігаючих технологій в м. Лубни на 2020-2032 роки» по започаткованій НЕФКО Програмі

модернізації системи водопостачання в Україні в рамках Інвестиційної платформи сусідства (NIP). Загальна вартість проєкту складає 1320,0 тис. євро, з них: співфінансування місцевого бюджету - 140,0 тис. євро, кредит НЕФКО - 1000,0 тис. євро., грант НЕФКО – 180,0 тис. євро. В ході реалізації цього проєкту планується замінити насосне обладнання на КП «Лубни-водоканал», частково кабельні мережі та мережі з водопостачання.

На даний час завершено підготовку до підписання кредитного договору на суму до 1,0 млн. євро. та договір про грант на суму до 180,0 тис. євро. Завершуються роботи з виготовлення проєктно-кошторисної документації, поновлено графік отримання та повернення кредиту, визначено терміни проведення тендеру та початку будівельних робіт.

Крім того, в рамках співпраці з Європейською ініціативою «Угода мерів» за проєктом «Мери за економічне зростання» M4EG виконавчим комітетом було розроблено «План місцевого економічного розвитку міста Лубни на 2018 – 2020 роки» та отримано в якості відзнаки сертифікат члена проєкту «Мери за економічне зростання». За інформацією секретаріату ініціативи, з січня 2021 року розпочинається 2-га фаза Ініціативи «Мери за економічне зростання» (до 2024 року), якій передуватиме оголошення конкурсу грантових проєктів, в якому Лубенська міська рада, як дійсний підписант ініціативи, має наміри взяти участь.

З іншого боку, противники політики згуртованості, вважають, що реалізація такої політики не забезпечить загального економічного зростання та поліпшення соціальної ситуації порівняно з результатами політики, що проводиться азійськими країнами (Японія, Південна Корея). Як правило, ця політика оцінюється по-різному.

Принципи, на яких базується регіональна політика Лубенської ОТГ та м. Лубни це є принципи Європейського Союзу та досвід Європейської Комісії, яка розробляє подібні фінансові механізми з 1988 року, поділяючи їх на загальні принципи, правила організації регіональної політики, стандарти фінансування політики регіонального розвитку та стандарти для оцінки реалізації проєкту.

З метою забезпечення комфортних умов для надання адміністративних послуг у червні 2019 року подано заявку до участі в 4 раунді Програми «U-LEAD з Європою» в частині створення/модернізації ЦНАП. За оголошеними результатами відбору територіальна громада м. Лубни відібрана до переможців конкурсу, а з вересня 2019 року включена до учасників Програми за видами допомоги: «Інституційна допомога, навчання персоналу, підвищення його кваліфікації, допомога у роботі з мешканцями», «Матеріальна допомога». У зв'язку зі створенням Лубенської територіальної громади у жовтні 2020 року підготовлено та подано на погодження до координаторів Програми нові Технічні завдання з метою підтримки новоствореної громади.

Яскравим прикладом, щодо використання Європейського досвіду є одини із проектів по енергозбереженню. З метою підвищення енергоефективності громадських будівель у 19 селищних радах, які увійшли до Лубенської територіальної громади, Лубенська міська рада у 2020 році брала участь у Проєкті «Просування енергоефективності та імплементації Директиви ЄС про енергоефективність в Україні», в рамках якого відібрано 32 територіальні громади. Проєкт впроваджується в Україні компанією GIZ за дорученням Урядів Німеччини і Швейцарії та спрямований на підтримку у впровадженні муніципального енергоменеджменту створеним територіальним громадам. За результатами незалежної оцінки консультантів, Швейцарського бюро співробітництва в Україні та представників проєкту місто Лубни обрано у якості партнера проєкту.

У 2020 році робота з розбудови інформаційного суспільства та посилення взаємодії з громадськістю була спрямована на забезпечення прозорості, відкритості в діяльності органів місцевого самоврядування, залучення представників політичних партій, громадських організацій та органів самоорганізації населення до участі у вирішенні нагальних проблем міста.

Існує тісна співпраця з іншими засобами масової інформації, які діють на території міста. Інформація про діяльність міської ради висвітлюється на шпальтах газети «Вісник», «Лубенщина», у передачах Телестудії «Лубни».

Проводяться пресконференції міського голови з представниками місцевих засобів масової інформації.

Міська рада приєдналася до веб-платформи e-DEM, створеної в рамках програми «Електронне врядування задля підзвітності влади та участі громади» (EGAP), що фінансується Швейцарською Конфедерацією, та виконується Фондом Східна Європа та Innovabrige Foundation. Наразі користується трьома сервісами, що пропонуються на платформі. В подальшому планується підключення до сервісу «Електронні консультації з громадськістю».

Найважливіші принципи регіональної політики Лубенської ОТГ та м. Лубни складаються з трьох частин:

1. Принцип субсидіарності (субсидіарності) – був введений через положення в Договорі про Європейський Союз (стаття 5) від 1992 р. і передбачає, що «в сфері, яка не підпадає під виключну компетенцію Співтовариства, Співтовариство діятиме, згідно з принципом субсидіарності, лише тоді, та в тій мірі, в якій цілі пропонованої діяльності відповідно не можуть бути ефективно реалізовані державами-учасниками, але через масштаб чи наслідки від цих дій, можуть бути краще реалізовані Співтовариствами».

2. Принцип координації стосується інтеграції національної регіональної політики з метою уникнення конкуренції при розподілі інвестиційних субсидій.

3. Принцип гнучкості заснований на толерантності Європейської Комісії до різних методів діяльності та організаційних особливостей держав-членів.

А принципи організації регіональної політики м. Лубни включають наступне:

1. Принцип концентрації – згідно з цим принципом, всі фінансові ресурси повинні бути спрямовані в найменш розвинені регіони Лубенської ОТГ та м. Лубни, та на ті об'єкти які на даний момент потребують фінансування та залучення коштів .

2. Принцип адаптивності – фінанси Лубенської ОТГ та м. Лубни спрямовуються для збільшення ресурсів, виділених на фінансування регіональної політики.
3. Принцип взаємо доповнення – ініціативи спільноти та національні ініціативи, повинні бути узгоджені між собою Лубенською ОТГ та м. Лубни та іншими органами, які фінансують.

Програми, що реалізуються в рамках політики згуртованості у Лубенській ОТГ та м. Лубни, сьогодні є інструментом дуже вагомого впливу на регіональну політику, що проводиться у державах-членах ЄС, а також, матиме велике значення в майбутніх відносинах з Україною та іншими країнами, які прагнуть приєднатися до структур спільноти.

3.2. Розроблення комплексу заходів по підвищенню ефективності процесу реалізації державної політики розвитку регіону (м. Лубни)

Головним чинником успішного розвитку міста є його фінансова самодостатність.

Виконавчим комітетом Лубенської міської ради спільно з Лубенською ДПІ ГУ ДПС у Полтавській області ведеться системна робота та вживаються дієві заходи по наповненню бюджетів усіх рівнів, недопущенню заборгованості до бюджету та забезпеченню макроекономічної стабільності, стійкості та збалансованості бюджетної системи.

Забезпечення надходжень до місцевого бюджету дає можливість реалізовувати програми розвитку в таких галузях громади, як соціальний захист, освіта, охорона здоров'я, культура, житлово-комунальне господарства, фізична культура і спорт тощо.

З метою залучення державних коштів на реалізацію соціально важливих проєктів громади, виконавчим комітетом Лубенської міської ради щороку подаються проєкти на конкурсний відбір Державного фонду регіонального розвитку, започатковано участь у Всеукраїнському громадському бюджеті

Полтавської області, який також фінансується за рахунок коштів Державного фонду регіонального розвитку. Щорічно місто бере участь у обласному конкурсі проєктів розвитку територіальних громад Полтавської області, щороку залучається субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на здійснення заходів щодо соціально-економічного розвитку окремих територій, подаються проєкти на фінансування з фонду охорони навколишнього природного середовища Полтавської області, на участь у Бюджеті участі Полтавської області, Шкільному громадському бюджеті Полтавської області тощо.

На даний час у місті діє розгалужена система фінансово-кредитних установ (банків та небанківських організацій), які повністю забезпечують потреби мешканців міста та суб'єктів господарювання у отриманні фінансово-кредитних послуг.

Значним потенціалом для розвитку громади є приватні інвестиції. Так, щорічно зростає обсяг капітальних інвестицій на промислових підприємствах міста. Найактивніше освоєння капітальних інвестицій відбувається у харчовій, машинобудівній та фармацевтичній промисловості міста. Завдяки приватним інвестиціям відбувається створення нових ділянок, реконструкція виробничих приміщень, відкриття магазинів тощо.

Для впровадження ефективної системи взаємодії мешканців громади та місцевої влади в бюджетному процесі, залучення мешканців територіальної громади до процесу прийняття рішень, задоволення потреб та покращення рівня життя мешканців Лубенської територіальної громади, на місцевому рівні створюють різні проєкти.

У відповідності з чинним законодавством України «Про місцеве самоврядування в Україні», Відділом економічного розвитку і торгівлі, відділом інформаційної діяльності та комунікацій з громадськістю виконавчого комітету Лубенської міської ради Лубенського району Полтавської області вже декілька років поспіль розробляється програма - «Громадський бюджет Лубенської територіальної громади на 2021 - 2023 роки».

Сучасне суспільство має високу соціальну активність, постійно зростає кількість свідомих громадян, які мають бажання долучатись до вирішення проблем у громаді. Відповідно, зростає необхідність у напрацюванні підходів до здійснення місцевого самоврядування.

У той же час, чинне законодавство не дає чітких орієнтирів щодо залучення громадян до процесів місцевого управління та формування бюджету, хоча й пропонує механізми, що можуть бути застосовані при залученні громадських активістів до процесів управління на місцях (громадські слухання, громадські ради).

На сьогодні соціальна активність суспільства вимагає від Лубенської міської ради Лубенського району Полтавської області створення дієвих інструментів співпраці з громадою та долучення громадськості до вирішення місцевих проблем.

Найбільш вдалим світовим досвідом щодо технології залучення громадян до процесу підготовки та прийняття рішень є застосування механізму партиципаторного бюджетування (бюджету участі чи громадського бюджету).

Саме методологія партиципаторного бюджетування (від. англ. participatory budgeting) як форма прямої демократії визначається як відкритий процес дискусії та прийняття рішень, в якому кожен мешканець громади має можливість подати власну пропозицію та шляхом голосування вирішити, в який спосіб витратити частину місцевого бюджету, що є основою цієї Програми.

Громадський бюджет – це не конкурс проєктів, а процес, який полягає в спільному ухваленні рішень мешканцями щодо поліпшення якості життя в громаді. Основою бюджету участі є не змагання авторів проєктів, а їхні спільні дії для поліпшення простору, у якому вони живуть, у довгостроковій перспективі.

Кошти на цей проєкт виділяються кошти з бюджету Лубенської міської територіальної громади, інших джерел фінансування, не заборонені чинним законодавством України.

Обсяги фінансування Програми з бюджету Лубенської міської територіальної громади:

- на 2021 рік – 500,0 тис. грн.
- на 2022 рік – 1000,0 тис. грн.
- на 2023 рік – 1000,0 тис. грн.

Фінансування та реалізація проєктів-переможців здійснюється у наступному бюджетному році за роком, у якому проведено конкурс.

Обсяги фінансування заходів Програми розподіляються таким чином:

- 2021 рік – 500,0 тис. грн. (фінансування проєктів-переможців 2020 р.)
- 2022 рік – 1000,0 тис. грн. (фінансування проєктів-переможців 2021 р.), в тому числі:

- громадський бюджет Лубенської територіальної громади – 800,0 тис. грн. (в тому числі: на реалізацію проєктів у м. Лубни - 400,0 тис. грн., на реалізацію проєктів у сільських населених пунктах Лубенської територіальної громади – 400,0 тис. грн.);

- шкільний громадський бюджет – 200,0 тис. грн. (в тому числі: на реалізацію проєктів у навчальних закладах м. Лубни - 100,0 тис. грн., на реалізацію проєктів у навчальних закладах сільських населених пунктів Лубенської територіальної громади – 100,0 тис. грн.);

- 2023 рік – 1000,0 тис. грн. (фінансування проєктів-переможців 2022 р.), в тому числі:

- громадський бюджет Лубенської територіальної громади – 800,0 тис. грн. (в тому числі: на реалізацію проєктів у м. Лубни - 400,0 тис. грн., на реалізацію проєктів у сільських населених пунктах Лубенської територіальної громади – 400,0 тис. грн.);

- шкільний громадський бюджет – 200,0 тис. грн. (в тому числі: на реалізацію проєктів у навчальних закладах м. Лубни - 100,0 тис. грн., на реалізацію проєктів у навчальних закладах сільських населених пунктів Лубенської територіальної громади – 100,0 тис. грн.);

Дані цифри є орієнтовними і залежатимуть від коливання курсу валюти.

Програма «Громадський бюджет Лубенської територіальної громади на 2021 - 2023 роки» (далі - Програма) встановлює та регулює систему взаємодії виконавчих органів Лубенської міської ради Лубенського району Полтавської області та жителів Лубенської територіальної громади Полтавської області щодо реалізації проєктів за рахунок коштів бюджету Лубенської міської територіальної громади.

Громадський бюджет (бюджет участі) – механізм, який передбачає найвищий рівень участі громадян у життєдіяльності громади. Це інструмент, який дає змогу мешканцям фактично брати участь в ухваленні рішень щодо призначення частини коштів із бюджету Лубенської міської територіальної громади.

Програма розроблена відповідно до норм Бюджетного кодексу України, Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» та з використанням міжнародного досвіду щодо активізації участі громадян у прийнятті рішень та методології реалізації механізмів партиципативного бюджетування.

Метою Програми є запровадження ефективної системи, інноваційного механізму взаємодії мешканців громади, представників влади й громадських організацій в бюджетному процесі для задоволення потреб та покращення рівня життя мешканців Лубенської територіальної громади, впровадження партиципаторного бюджетування (бюджету участі) на території Лубенської територіальної громади Полтавської області.

Реалізація Програми здійснюється за двома напрямками:

1. Громадський бюджет Лубенської територіальної громади.

Громадський бюджет Лубенської територіальної громади – це процес взаємодії Лубенської міської ради Лубенського району Полтавської області з мешканцями Лубенської територіальної громади, спрямований на залучення їх до участі в бюджетному процесі через подання проєктів для реалізації їх на території м. Лубен та сільських населених пунктів Лубенської територіальної громади та проведення відкритого громадського голосування за такі проєкти з

подальшим фінансуванням з бюджету Лубенської міської територіальної громади їх реалізації.

В рамках Програми «Громадський бюджет Лубенської територіальної громади на 2021 - 2023 роки» виконавцями проєктів є структурні підрозділи виконавчого комітету Лубенської міської ради Лубенського району Полтавської області, визначені головними розпорядниками бюджетних коштів за напрямками.

За рахунок коштів, що передбачені на шкільний громадський бюджет, у бюджетному році, наступному за конкурсним, фінансуються проєкти, вартість яких не перевищує 50,0 тис. грн., та які відповідають таким напрямкам:

1. Створення умов для розвитку шкільної та позашкільної освіти (організація роботи гуртків, секцій, створення куточків читача, облаштування класів, підтримка шкільного самоврядування тощо).

2. Організація дозвілля школярів (облаштування зон дозвілля та відпочинку, сприяння організації культурно-розважальних заходів тощо).

3. Створення комфортного шкільного простору (створення «зелених зон», впровадження енергозберігаючих заходів, естетичне облаштування приміщень, створення належних умов для осіб з інвалідністю тощо).

4. Стимулювання здорового способу життя (улаштування спортивних майданчиків, встановлення тренажерів, організація спортивних, просвітницьких заходів тощо).

5. Модернізація освітнього процесу (впровадження заходів цифрової трансформації, цифровізація освіти, впровадження інноваційних технологій тощо)

Етапи впровадження Програми

1. Проведення інформаційної кампанії для ознайомлення жителів Лубенської територіальної громади Полтавської області про конкурс Громадського бюджету.

2. Прийом проєктів, підготовлених авторами на конкурс Громадського бюджету.

3. Аналіз поданих проєктів, підготовка переліку проєктів, допущених до голосування.
4. Голосування за проєкти, допущені до голосування, жителями Лубенської територіальної громади Полтавської області.
5. Визначення на засіданні Координаційної ради проєктів- переможців.
6. Затвердження рішенням виконавчого комітету Лубенської міської ради Лубенського району Полтавської області переліку проєктів-переможців конкурсу та обсягів їх фінансування у наступному бюджетному році.
7. Реалізація проєктів-переможців їх виконавцями.
8. Підготовка й оприлюднення звітів про реалізацію виконавцями проєктів-переможців.

Виконання заходів Програми розраховано на 2021 – 2023 роки, точні дати та етапи зазначаються в Положеннях, які є додатками до цієї Програми.

2. Шкільний громадський бюджет.

Шкільний громадський бюджет – це процес взаємодії Лубенської міської ради Лубенського району Полтавської області з учнями закладів загальної середньої та професійно-технічної освіти віком від 14 років, спрямований на залучення їх до участі в бюджетному процесі через подання проєктів для реалізації їх у навчальних закладах м. Лубен та сільських населених пунктів Лубенської територіальної громади, та проведення відкритого громадського голосування за такі проєкти з подальшим фінансуванням з бюджету Лубенської міської територіальної громади їх реалізації.

Метою шкільного громадського бюджету є залучення учнів системи закладів загальної середньої та професійно-технічної освіти Лубенської територіальної громади віком від 14 років до участі в бюджетному процесі шляхом подання ними проєктів та проведення відкритого громадського голосування за них. Завданням шкільного громадського бюджету є підвищення рівня довіри молоді до процесів прийняття рішень органами місцевої влади, підвищення рівня поінформованості та обізнаності у сфері громадського

бюджетування та молодіжної партиципації, підтримка реалізації концепції Нової української школи.

Фінансування заходів Програми «Громадський бюджет Лубенської територіальної громади на 2021 - 2023 роки» здійснюється за рахунок коштів бюджету Лубенської міської територіальної громади (загальний та спеціальний фонди) за кодами програмної класифікації видатків і кредитування місцевих бюджетів.

Суми коштів та напрямки їх використання визначаються окремо по кожному проєкту-переможцю, після офіційного оприлюднення результатів голосування та визначення переможців.

По кожному проєкту-переможцю визначеним виконавцем проєкту подається бюджетний запит на наступний бюджетний рік після конкурсного та ґрунтовні розрахунки до нього (з визначенням напрямків використання, назв об'єктів, термінів виконання та іншої необхідної інформації). На підставі поданих бюджетних запитів відповідні суми коштів для реалізації проєктів-переможців передбачаються в проєкті бюджету Лубенської міської територіальної громади на наступний бюджетний рік.

Фінансування заходів Програми може здійснюватися і за рахунок інших джерел, якщо це не суперечить чинному законодавству України.

У частині забезпечення інформаційної кампанії в 2021-2023 роках головним розпорядником бюджетних коштів є виконавчий комітет Лубенської міської ради Лубенського району Полтавської області.

Контроль за виконанням Програми здійснюють Лубенська міська рада Лубенського району Полтавської області, виконавчий комітет Лубенської міської ради Лубенського району Полтавської області та Координаційна рада відповідно до її повноважень.

Відповідальні виконавці у процесі виконання Програми забезпечують цільове та ефективне використання бюджетних коштів протягом усього строку реалізації проєктів-переможців (у межах визначених бюджетних призначень).

Основними очікуваними результатами виконання програми є:

- створення ефективного механізму взаємодії Лубенської міської ради Лубенського району Полтавської області та жителів громади в бюджетному процесі;
- підвищення рівня прозорості процесу прийняття рішень шляхом надання жителям громади можливості безпосереднього впливу на бюджетну політику громади;
- запровадження партиципаторного бюджетування у Лубенській територіальній громаді Полтавської області.

Показниками результативності виконання Програми є звіти про результати реалізації проєктів-переможців, що надаються структурними підрозділами виконавчого комітету Лубенської міської ради Лубенського району Полтавської області – головними розпорядниками бюджетних коштів, до повноважень яких відноситься реалізація проєктів-переможців.

Бюджет участі є платформою для посилення соціальної згуртованості, реалізації принципів інклюзивності та доступності в громадах, він сприяє появі генерації лідерів на місцевому рівні та створює нові можливості для активістів, ініціативних груп, організацій громадського суспільства.

За рахунок коштів, які передбачено в Програмі «Громадський бюджет Лубенської територіальної громади на 2021 - 2023 роки» на реалізацію заходів громадського бюджету Лубенської територіальної громади у бюджетному році, наступному за конкурсним, фінансуються проєкти, вартість яких не перевищує 200,0 тис. грн., та які відповідають наступним напрямкам:

1. Соціальний захист (поліпшення соціального захисту та обслуговування громадян, заходи із забезпечення доступності будівель та приміщень для людей з обмеженими можливостями тощо).
2. Безпека та громадський порядок (посилення громадського порядку, безпеки громадян, запровадження системи відеоспостереження, пожежної охорони тощо).

3. Охорона навколишнього середовища (запобігання та ліквідація забруднення середовища, охорона природних ресурсів, організація поводження з безпритульними тваринами тощо).

4. Розвиток комунального господарства, енергоефективність та благоустрій територій (облаштування та озеленення територій, парків, рекреаційних зон, дитячих майданчиків, поліпшення якісної питної води, вуличного освітлення, впровадження енергозберігаючих заходів та альтернативної енергетики тощо).

5. Розвиток культури та освіти (створення та розвиток закладів культурного напрямку, організація культурного дозвілля, розвиток неформальної освіти, організація просвітницьких заходів, тренінгів, курсів, семінарів, майстер-класів тощо).

6. Розвиток спорту та туризму (організація спортивних та туристичних заходів: змагання, конкурси, марафони, прокладання нових та реконструкція існуючих туристичних маршрутів, популяризація здорового способу життя тощо).

7. Сприяння розвитку сільського господарства (стимулювання розвитку підприємництва у сільськогосподарській сфері, впровадження інноваційних аграрних технологій, покращення знань і навичок у сфері сільського господарства, інформаційне забезпечення суб'єктів господарювання тощо).

У рамках Програми «Громадський бюджет Лубенської територіальної громади на 2021 - 2023 роки» виконавцями проєктів є структурні підрозділи виконавчого комітету Лубенської міської ради Лубенського району Полтавської області, визначені головними розпорядниками бюджетних коштів за напрямками в особі їх керівників, які отримують повноваження шляхом встановлення бюджетних призначень реалізовувати проєкти-переможці.

Реалізація проєктів-переможців здійснюється після прийняття Лубенською міською радою Лубенського району Полтавської області рішення про бюджет Лубенської міської територіальної громади або відповідних змін до рішення про бюджет Лубенської міської територіальної громади, згідно з вимогами ст. 75,76,77 Бюджетного кодексу України, якими затверджуються планові

призначення виконавчим органам Лубенської міської ради Лубенського району Полтавської області - головним розпорядникам бюджетних коштів, на реалізацію таких проєктів.

Виконавцями проєктів-переможців визначаються структурні підрозділи виконавчого комітету Лубенської міської ради Лубенського району Полтавської області за відповідними напрямками.

Автор/автори проєкту мають право контролювати хід реалізації проєкту на будь-якому етапі.

Виконавці, до повноважень яких відноситься реалізація проєктів-переможців, протягом 10 робочих днів після завершення реалізації проєкту надають секретарю Координаційної ради звіт про стан реалізації проєктів за формою, визначеною до Програми, та фото реалізованого проєкту.

Звіти про стан реалізації громадських проєктів оприлюднюються секретарем Координаційної ради на офіційному сайті Лубенської міської ради в рубриці «Громадський бюджет».

Організація процесу з боку влади надає можливість спеціалістам отримати нові компетенції та навички. Отже, бюджет участі дає змогу найбільш швидко реагувати на найбільш гострі проблеми в житті громади.

Провівши аналіз реалізація державної політики розвитку регіону, хочу запропонувати комплекс заходів, які можна включити до Стратегії, і в майбутньому скористатись правом фінансування як із міського бюджету, так і з бюджетів вищого рівня.

Запропонований комплекс взаємопов'язаних заходів довготривалого характеру, спрямовані на досягнення визначених цілей регіонального розвитку, що готується та затверджується у встановленому законодавством порядку та реалізовується через проєкти регіонального розвитку, об'єднані спільною метою.

У нижченаведеній таблиці запропоновано перелік заходів відповідно до особливостей розвитку міста та згідно з окресленими Стратегією напрямками та стратегічними цілями представлені в табл. 3.1.

Таблиця 2.4

**Комплекс заходів відповідно до особливостей розвитку м. Лубни та
Стратегією по напрямку «Комфортні та безпечні умови життя»**

Напрями	Заходи	Очікуваний результат
Доступна медицина	Реалізація соціальних проектів (лекції, бесіди, «круглі столи, брифінги) стосовно ведення здорового способу життя; зростання частки забезпечення пацієнтів ліками першої необхідності за бюджетний кошт; удосконалення проведення діагностики захворювань; покращення санітарно-гігієнічних умов прийому пацієнтів	Поліпшення здоров'я населення; зменшення показників захворюваності та смертності населення; збільшення тривалості життя пересічного громадянина
Створення Центру соціальної активності для людей похилого віку та осіб з обмеженими фізичними можливостями	Проведення рекламно-інформаційної роботи серед населення щодо створення даної послуги	При розширенні нових послуг є можливість обслужити пенсіонерів, які знаходяться на обліку та залучити інших осіб похилого віку міста
Створення історично-туристичного гуртка	Виявлення інтересів серед пенсіонерів та інвалідів, проведення індивідуальних бесід, проведення анкетування.	Охоплення більшої кількості громадян даною послугою, надання якісних послуг пенсіонерам та інвалідам.
Створення відділень інтенсивного лікування для хворих на COVID-19 на базі Лубенської КЦМЛ	Створення сучасних відділень у лікарні інтенсивного лікування з використанням інноваційних технологій та забезпеченням її сучасним обладнанням для надання високоспеціалізованої допомоги жителям міста та прикріплених районів	Покращення якості та доступності медичних послуг, з використанням інноваційних технологій та забезпеченням її сучасним обладнанням для надання високоспеціалізованої допомоги.

ВИСНОВКИ

Під час написання ВКР було проведено узагальнення теоретичних засад формування реалізація державної політики розвитку регіону та її інструментів реалізації, зарубіжний досвід, особливості розвитку регіону та їх ефективності реалізації державної політики регіонального розвитку та удосконалення різних процесів реалізації державної політики розвитку регіону.

Для дослідження було обрано сукупність теоретичних та прикладних аспектів реалізації державної політики Лубенської міської ради.

Удосконалення управління розвитком регіонів в Україні це досить актуальне питання, та як з одного боку є, загострення конкуренції територій по залученню і збереженню різноманітних ресурсів, а з другого - підвищення ролі територій по реалізації різних реформ та формування точок зростання. Аналізуючи дане питання виникає необхідність використання сучасних інструментів та механізмів публічного управління регіональним розвитком, які б відповідали вимогам часу і є спрямовані на розв'язання різних проблем, що стоять перед регіонами, зокрема: стосовно цільових програм та проектів розвитку, а також міжрегіонального співробітництва.

Основними завданнями регіональної політики визначався у стимулюванні ініціатив на регіональному рівні, розвиток економіки в усіх регіонах, скорочення нерівності між регіонами. Реалізація цих завдань знаходиться у компетенції Також до складу інститутів, які займаються питаннями реалізації регіональної політики, входили національні економічні палати, державні компанії на національному та локальному рівнях, фонди та наукові установи.

При розробці механізму регіональної структурної політики, доцільно виробити такі напрями її реалізації:

- визначити стратегічні зони господарювання;
- визначити потенційно конкурентоспроможні базові галузі системи регіону;
- вивчити зони ресурсів усіх видів, якими володіє регіон;
- при нестачі власних ресурсів визначаємо зовнішні доступні зони;

- розробляються індикативні стратегічні плани розвитку базових (традиційних) та інфраструктурних підприємств;
- при розробці планів, реалізації проектів і програм враховуються можливі ризики впливу зовнішнього середовища на проект;
- формуються заходи (програми) підтримки органами управління регіону.

Інструменти державної політики безпосередньо пов'язані з соціально-економічними, політичними, історичними, інформаційними, технічними суспільними умовами, а також залежать від жорсткості державно-управлінських дій. Суттєвими факторами при визначенні інструментів державної політики є доцільність, предметність та практичність, відповідність існуючим суспільним потребам.

На даний момент у м. Лубни на офіційному веб-сайті Лубенської міської ради оприлюднено 4 програми:

- Програма економічного і соціального розвитку Лубенської територіальної громади на 2021 рік;
- Програма розвитку малого та середнього підприємництва в м. Лубни на 2019-2021 роки;
- Програма «Громадський бюджет Лубенської територіальної громади на 2021-2023 роки»;
- Стратегія розвитку м. Лубни на 2017-2025 роки.

Основними джерелами фінансування Програм у 2021 році є:

5. Бюджет Лубенської міської територіальної громади.
6. Державний, обласний бюджет.
7. Фінансово-кредитні установи.
8. Міжнародні фінансові організації та грантодавці.
5. Приватні інвестиції.

Стратегія є «живим документом» - вона може коригуватися у міру зміни обставин. Тому члени Комітету стратегічного планування, члени робочих груп, а також всі мешканці міста мають стежити за тим, щоб стратегічні та оперативні цілі Стратегії залишалися доречними, актуальними і мали конкретні результати.

Лубенська ОТГ почала совою роботу із спрямування на підвищення рівня економічної, соціальної та територіальної згуртованості типів NUTS II та NUTS III. На території громади реалізується ряд проєктів міжнародної технічної допомоги (спільне партнерство) - багаторічним партнером міста є Північна екологічна фінансова корпорація «NEFCO», в рамках співпраці з Європейською ініціативою «Угода мерів» за проєктом «Мери за економічне зростання» M4EG, для комфортних умов і надання адміністративних послуг у червні 2019 року подано заявку до участі в 4 раунді Програми «U-LEAD з Європою» та проєкт «Просування енергоефективності та імплементації Директиви ЄС про енергоефективність в Україні», що впроваджується компанією GIZ за дорученням Урядів Німеччини і Швейцарії.

Лубенської територіальної громади, впровадження партиципаторного бюджетування (бюджету участі). Реалізація Програми здійснюється за двома напрямками: Громадський бюджет Лубенської територіальної громади; Шкільний громадський бюджет.

Отже, бюджет участі дає змогу найбільш швидко реагувати на найбільш гострі проблеми в житті громади.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Білик Р. Р. Завдання удосконалення інституційно-правового забезпечення регіональної політики в Україні: / Р. Білик// Вісник Вінницького політехнічного інституту. – 2014. – № 4. – С. 40-45.
2. Васильєва О. І. Регіональне управління в умовах реформування владних відносин : монографія / О. І. Васильєва. – Донецьк : Юго-Восток, 2009. – 436 с.
3. Гейман О.А. Теоретичні основи типологізації регіонів країни/ О.А. Гейман// Проблеми економіки. – 2009. - №3. – С. 31.35.
4. Грищенко І. М. Зарубіжний досвід регулювання соціально-економічного розвитку регіонів / І. М. Грищенко // Актуальні питання публічного управління та адміністрування в контексті реалізації адміністративної еформи : матеріали Всеукр. наук.-практ. інтернет-конф. (Умань, черв. 2018 р.). – Умань, Уманський національний університет садівництва, 2018. – С. 54.
5. Грищенко І. М. Зарубіжний досвід управління регіональним розвитком / І. М. Грищенко // Державне управління: удосконалення та розвиток. – 2018. – № 5. – Режим доступу : http://www.dy.nauka.com.ua/pdf/5_2018/5.pdf.
6. Давимука С. А. Тенденції розвитку нової регіональної політики країн-членів Європейського Союзу / С. А. Давимука, В. С. Куйбіда, Л. І. Федулова // Регіональна економіка. – 2019. – № 1. – С. 76 – 85.
7. Дегтярьова І. О. Конкурентоспроможність регіону: стратегічні пріоритети та механізми державного управління : монографія / І. О. Дегтярьова. – К. : НАДУ, 2012. – 368 с.
8. Державна регіональна політика України: особливості та стратегічні пріоритети : монографія / за ред. З. С. Варналія. – Київ : НІСД, 2007. – 820 с.
9. Дзядзіна Н.М. Визначення стратегічних пріоритетів регіонального розвитку України / Н.М. Дзядзіна // Державне управління. 2016. – № 5 (32) . – С. 447-450.

10. Дунаєв І. В. Механізми модернізації регіональної економічної політики в Україні в умовах інтеграційних процесів : дис. ... д-ра наук з держ. упр. : 25.00.02 / Дунаєв Ігор Володимирович. – Харків, 2018. – 440 с.
11. Дунаєв І. В. Публічна регіональна економічна політика в Україні: формування механізмів модернізації / І.В. Дунаєв. Харків: Вид-во ХарРІ НАДУ «Магістр». 2017. – с.13
12. Дутченко О. М. Міжрегіональне порівняння розвитку малого підприємництва на Україні / В. С. Домбровский., О. М. Дутченко, М.М. Рубан // Вісник Сумського національного аграрного університету, серія «Економіка та менеджмент». – 2006. – Випуск 5-6 (22-23). – С. 42-49.
13. Жаліло Я.В. Про принципи сучасної політики регіонального розвитку. [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://dt.ua/macrolevel/proprincipi-suchasnoyi-politiki-regionalnogo-rozvitku-281358_.html
14. Ємельянов В.М. Сучасна модель реалізації державної політики щодо забезпечення комплексного і збалансованого розвитку регіонів В.Ємельянов// VI Международная научно-практическая Интернет-конференция «АЛЬЯНС НАУК: УЧЕНЫЙ – УЧЕНОМУ»: [Електронний ресурс]. – Режим доступу:http://www.confcontact.com/20110225/gul_emel.php.
15. Закон України «Про добровільне об'єднання територіальних громад» від 05.02.2015.
16. Закон України «Про співробітництво територіальних громад» від 17.06.2014
17. Іжа М. Трансформація регіональної політики ЄС: висновки для України / М. Іжа // Теоретичні та прикладні питання державотворення. – 2013. – Вип. 12. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/tppd_2013_12_3.
18. Інформація про виконання у 2015 році обласних програм, які затверджені рішеннями обласної ради та фінансування яких передбачене в обласному бюджеті на 2015 рік [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.oblrada.lviv.ua/oblprograms2015>

19. Касич А.О. Вплив рівня збалансованості бюджетів на розвиток регіонів, країни в умовах децентралізації / Касич А.О. // Ефективна економіка: науково-практичний журнал, 2015. – № 10. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=4375>
20. Качний О. С. Зарубіжний досвід формування механізмів державного управління соціально-економічним розвитком регіонів / О. С. Качний // Публічне управління та митне адміністрування. – 2017. – № 2. – С. 170 – 174.
21. Кизим М.О. Теорія та практика оцінки пріоритетності та результативності державних цільових програм в Україні / М.О. Кизим, Г.М. Феденко // Бізнес Інформ. – 2012. – № 12. – С. 6–13. 27. Ключові тенденції політики ЄС у сфері освіти та культури, програма ЄС «Еразмус +» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ukraineu.mfa.gov.ua/ua/ukraine-eu/sectoral-dialogue/education>
22. Кизим Н.А. Кластерный подход к выбору приоритетных направлений устойчивого развития регионов/ Н.М. Дзядзіна // Проблеми економіки. – 2010. - №3. – С. 44-55.
23. Конституція (Основний Закон) України. – Київ, 2017. – 74 с.
24. Консультативна робота Офіційна статистика МСП в Україні: аналіз та пропозиції щодо вдосконалення?». – К. : Інститут економічних досліджень та політичних консультацій, 2017. – 28 с.
25. Консультаційна робота «МСП та держава: як відновити взаємну довіру?». – К. : Інститут економічних досліджень та політичних консультацій, 2017. – 32 с.
26. Конфлікт інтересів при здійсненні контролю якості доріг [Електронний ресурс]: CoST Ukraine. — Режим доступу: <https://costukraine.org/konflikt-interesiv-pry-zdijsnenni-kontrolyu-yakostidorig/>
27. Корогод І.В. Аналіз особливостей функціонування елементів інфраструктури підтримки підприємництва / І.В. Корогод // Проблеми і перспективи економіки та управління : науковий журнал / Черніг. нац. технол. ун-т. – Чернігів : Черніг. нац. технол. ун-т, 2015. – № 3 (3). – С.328-333. 33.

Кульчицький М.І. Програмно-цільове бюджетування на місцевому рівні / М.І. Кульчицький, С.М. Самець // Ефективна економіка № 7, 2012 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=1269>

28. Куйбіда В. С. Регіональна політика: правове регулювання. Світовий та український досвід / В. Куйбіда, А. Ткачук, Т. Забуковець-Ковачич. – Київ : Леста, 2010. – 224 с.

29. Куйбіда В. С. Регіональний розвиток та просторове планування територій: досвід України та інших держав-членів Ради Європи : зб. нормат.-прав. актів і наук.-аналіт. матеріалів з питань регіонального розвитку та просторового планування / В. С. Куйбіда, В. Негода. – К. : Вид-во “Крамар”, 2009. – 176 с.

30. Кухарська Н. Регіональне стратегування – основа формування стратегії розвитку регіону / Н. Кухарська // Економіст. – 2012. – №1. – С. 63-65.

31. Лесько О. Й. Деретуляція підприємницької діяльності та покращення умов ведення бізнесу в Україні / О.Й. Лесько, Л.Д. Глущенко // Вісник Вінницького політехнічного інституту, 2016. – № 1. – С. 58-64.

32. Логіко-структурний підхід у підготовці проектної заявки: практичний посібник; укладач О. Софій / Громадська організація «Європейський діалог». Львів, 2018.

33. Луцків О. М. Організаційно-інноваційні засади розвитку підприємництва регіону / Луцків О. М., Габрель М. С. // Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України. Економіка та управління підприємствами. – 2017. – Вип. 3(125). – С. 74-79.

34. Макроекономічне районування України: історичні витоки, сучасність та перспективи: монографія; відп. ред. С. Л. Шульц. – Львів: ІРД НАН України, 2011. – 268 с.

35. Максименко С. Бюджетна підтримка ЄС. Інформаційно-експертний огляд / С. Максименко // Сайт Всеукраїнської мережі фахівців і практиків з регіонального та місцевого розвитку. – 2016. – Режим доступу:

http://regionet.org.ua/ua/Byudzhetna_pidtrumka_ES_Informatsiynoekspertnuy_oglyad_2124.html

36. Максимчук М. В. Інституціоналізація розвитку економіки регіонів України: теорія і практика. – Львів: ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М.І.Долішнього НАН України», 2016. – 394 с.

37. Маннапов Р Г. Современные закономерности, принципы, задачи и механизмы регионального управления / Р.Г.Маннапов, Л.Г. Ахтариева // Вестник Челябинского государственного ун-та. – 2009. – № 3 (141). – С. 47-56.

38. Матвієнко П. Узагальнююча оцінка розвитку регіонів / П. Матвієнко // Економіка України. – 2007. – № 5. – С. 26-35.

39. Мельник М.І. Формування бізнес-середовища України в умовах інституційних трансформацій. – Львів : ІРД НАН України, 2012. – 568 с.

40. Мельничук Л. Державне управління соціальним розвитком регіонів: теоретичний аспект / Л. Мельничук// Державне управління та місцеве самоврядування. 2015. – № 3(26). – С. 31-41.

41. Нова регіональна політика для нової України : аналіт. доп. / за заг. ред. Я. А. Жаліла. – Київ : Ін-т сусп.-екон. дослідж., 2017. – 76 с

42. Офіційний веб-сайт Лубенської міської ради [Електронний ресурс]. – Режим доступу:<http://www.ubnyrada.gov.ua>

43. Офіційні дані державної служби статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу:<http://www.ukrstat.gov.ua/>

44. Полікарпова О. Регіональна політика ЄС: практичний досвід для України / О. Полікарпова // Вісн. Терноп. нац. екон. ун-ту. – 2015. – Вип. 3. – С. 101 – 110.

45. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2020 року». – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>

46. Постанова Кабінету Міністрів України “Деякі питання державного фонду регіонального розвитку” від 18 липня 2018 р. № 574: зі змінами та

доповненнями. [Електронний ресурс]. – Режим доступу:

<http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/>

47. Про засади державної регіональної політики : Закон України від 5 лют. 2015 р. № 156. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/156-19>.

48. Регіональне управління : підручник / за заг. ред. В. М. Вакуленка, М. К. Орлатого. – К. : НАДУ, 2014. – 516 с.

49. Регіональне управління : підручник / за заг. ред. Ю. В. Ковбасюка [та ін.]. – Київ : НАДУ, 2014. – 512 с.

50. Світовий досвід формування та реалізації державної регіональної політики. – Режим доступу : <http://ved.odessa.gov.ua/transkordonne-spivrobotnistvo/stati-transgranichnoesotrudnichestvo/svtovij-dosvd-formuvannya-ta-realzac-derzhavno-regonalno-politiki>.

51. Територіальний розвиток і регіональна політика в Україні: виклики та пріоритети сталого ендогенного зростання регіонів України в умовах сучасних реформ / наук. ред. В. С. Кравців. – Львів, 2018. – 157 с. Public administration mechanisms Public Administration and Local Government, 2019, issue

52. Ярошенко І. В. Результативність управління соціально-економічним регіональним розвитком у країнах Європейського Союзу: динаміка, тенденції, аналіз соціально-економічних показників ефективності регіональної політики / І. В. Ярошенко, І. Б. Семигуліна // Бізнес Інформ. – 2016. – № 6. – С. 56 – 65

Додаток А

Додаток
до рішення п'ятої сесії
Лубенської міської ради
восьмого скликання
18 лютого 2021 року

**Витяг з програми
економічного і соціального розвитку
Лубенської територіальної громади
на 2021 рік**

**ОСНОВНІ ПОКАЗНИКИ ЕКОНОМІЧНОГО І СОЦІАЛЬНОГО
РОЗВИТКУ ЛУБЕНСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ НА 2021 РІК**

Показники	Один. виміру	2019 рік звіт	2020 рік звіт	2021 рік прогноз	2021 рік у % до 2020 року
Доходи місцевих бюджетів (без трансфертів), всього по Лубенській територіальній громаді	тис. грн.	239090	250436,1	361812,5	144,5
Видатки місцевих бюджетів (з трансфертами), всього по Лубенській територіальній громаді	тис. грн.	445898,6	306797,5	540207,5	176,1
Питома вага прибуткових підприємств, всього по Лубенській територіальній громаді	%	80,7	82,0*	84,0*	-
Обсяг реалізованої промислової продукції (товарів, послуг) без ПДВ, всього по Лубенській територіальній громаді	млн. грн.	2668,1	2715,8	2800,0	103,1
Середньомісячна номінальна заробітна плата, всього по Лубенській територіальній громаді	грн.	7399	9200	10500	114,1
Індекс реальної заробітної плати	%	101,1	118,4	106,4	-
В тому числі:					
- м. Лубни	грн.	7372	8460	9630	113,8
- сільські території громади		7584	14450	16430	113,7
Заборгованість із виплати заробітної плати, всього по Лубенській територіальній громаді	тис. грн.	504,2	0,0	0,0	-
В тому числі:					
- м. Лубни	тис. грн.	159,8	0,0	0,0	-
- сільські території громади		344,4	0,0	0,0	-
Чисельність осіб, які мають статус безробітного станом на кінець року, всього по Лубенській територіальній громаді	осіб	-	1465	1270	86,7
В тому числі:					
- м. Лубни		531	964	790	82,0
- сільські території громади		-	501	480	95,8

* - очікувані показники за 2020 рік

ПОКАЗНИКИ РОБОТИ СФЕРИ ДОРОЖНЬОГО ГОСПОДАРСТВА

Показники	2019 рік звіт	2020 рік звіт	2021 рік прогноз* *
1. Обсяг виконаних дорожніх робіт, тис. гривень всього по Лубенській територіальній громаді	-	14172,63	38800
В тому числі:			
- м. Лубни	16460,0	14172,63	16300
- сільські території громади	-	-	22500,0
у тому числі:			
1.1. Будівництво, реконструкція	-		
- м. Лубни	140,5	-	-
- сільські території громади	-	-	500,0
1.2. Капітальний ремонт	-		
- м. Лубни	3979,7	2148,33	1000,0
- сільські території громади	-	-	2500,0
1.3. Поточний ремонт	-		
- м. Лубни	4760,7	4977,6	7800,0
- сільські території громади	-	-	10000,0
1.4. Експлуатаційне утримання*	-		
- м. Лубни	7579,1	7046,7	7500,0
- сільські території громади	-	-	9500,0
2. Протяжність відремонтованих доріг загального користування місцевого значення, м ² всього по Лубенській територіальній громаді	78058	114213	205000
В тому числі:			
- м. Лубни, з них	78058	114213	120 000
<i>Поточний дрібний ремонт</i>	14265	13998	15000
<i>Виправлення профілю щелепних доріг</i>	63793	100215	105000
- сільські території громади	-	-	85 000
<i>Поточний дрібний ремонт</i>	-	-	25000
<i>Виправлення профілю щелепних доріг</i>	-	-	60000

* - роботи, виконані КП «Шляхрембуд» із залученням коштів з місцевого бюджету

** - протягом року прогнозні показники можуть підлягати коригуванню

ПОКАЗНИКИ РОЗВИТКУ МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА

Показник	2019 рік звіт	2020 рік очікуване	2021 рік прогноз	2021 рік у % до 2020 року
Кількість малих та середніх підприємств, одиниць, в т.ч:	461	465	473	101,7
- місто Лубни, в т.ч.	291	293	298	101,7
- малі підприємства	264	265	268	101,1
- середні підприємства	27	28	30	107,1
- сільські території громади, в т.ч.	170	172	175	101,7
- малі підприємства	165	166	168	101,2
- середні підприємства	5	6	7	116,6
Кількість фізичних осіб підприємців, в т.ч.:	3106	3111	3118	100,2
- місто Лубни	2451	2454	2458	100,2

-сільські території громади	655	657	660	100,5
Кількість малих підприємств у розрахунку на 10 тис. осіб наявного населення, одиниць :				
- місто Лубни	59	60	61	101,7
- сільські території громади	54	55	56	101,8
Кількість зайнятих працівників, осіб: в т.ч	14781	14987	15151	101,1
- місто Лубни в т.ч.	12240	12420	12553	101,1
- малі підприємства	1541	1564	1596	102,0
- середні підприємства	5772	5858	5935	101,3
Фізичні особи-підприємці	4927	4998	5022	100,5
- сільські території громади, в т.ч.	2541	2567	2598	101,2
Малі та середні підприємства	1225	1241	1257	101,3
Фізичні особи-підприємці	1316	1326	1341	101,1
Питома вага зайнятих від загальної кількості зайнятих працівників підприємств-суб'єктів підприємницької діяльності Лубенської територіальної громади, % в т.ч.				
-місто Лубни	82,8	82,9	82,9	-
- малі підприємства	10,4	10,4	10,5	-
- середні підприємства	39,1	39,1	39,2	-
Фізичні особи-підприємці	33,3	33,3	33,2	-
- сільські території громади	17,2	17,1	17,1	-
Малі та середні підприємства	8,3	8,2	8,2	-
Фізичні особи-підприємці	8,9	8,9	8,9	-
Обсяг реалізованої продукції (товарів, послуг) суб'єктами господарювання, млн.грн., в т.ч.:	7643,5	7737,8	7894,6	102,0
- місто Лубни, в т.ч.	6213,9	6289,4	6424,8	102,2
Малі підприємства	1088,8	1095,1	1108,9	101,3
Середні підприємства	3950,7	4013,2	4115,5	102,5
Фізичні особи-підприємці	1174,4	1181,1	1200,4	101,6
- сільські території громади, в т.ч.	1429,6	1448,4	1469,8	101,5
Малі та середні підприємства	912,5	920,9	931,4	101,1
Фізичні особи-підприємці	517,1	527,5	538,4	102,1
Питома вага реалізованої продукції підприємствами від загального обсягу реалізованої продукції суб'єктами господарювання Лубенської територіальної громади, %				
-місто Лубни, в т.ч.	81,3	81,3	81,4	-
- малі підприємства	14,2	14,2	14,1	-
- середні підприємства	51,7	51,8	52,0	-
Фізичні особи-підприємці	15,4	15,3	15,3	-
- сільські території громади, в т.ч.	18,7	18,7	18,6	-
Малі та середні підприємства	11,9	11,9	11,8	-
Фізичні особи-підприємці	6,8	6,8	6,8	-

ЗАКЛАДИ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

Показник	2019/2020 звіт	2020/2021 очікуване	2021/2022 прогноз	2021 рік у % до 2020 року
----------	-------------------	------------------------	----------------------	------------------------------------

Кількість закладів, одиниць всього по Лубенській територіальній громаді	9	21	21	100,0
В тому числі:				
- м. Лубни	9	9	9	100,0
- сільські території громади	-	12	12	100,0
Кількість учнів у закладах, тис. осіб, всього по Лубенській територіальній громаді	4918	6991	7091	101,4
В тому числі:				
- м. Лубни	4918	4993	5063	101,4
- сільські території громади	-	1998	2028	101,5
Середня наповнюваність класів, учнів, всього по Лубенській територіальній громаді	25,6	20,9	21	100,5
В тому числі:				
- м. Лубни	25,6	25,7	25,8	100,4
- сільські території громади	-	14,2	14,4	101,4
Кількість педпрацівників (з сумісниками) – тис. Осіб/відсоток від потреби, всього по Лубенській територіальній громаді	388	663	664	100,2
В тому числі:				
- м. Лубни	388	388	389	100,3
- сільські території громади	-	275	275	100,0
Кількість учнів на одного учителя, всього по Лубенській територіальній громаді	13	11	11	100,0
В тому числі:				
- м. Лубни	13	13	13	100,0
- сільські території громади	-	7	7	100,0
Кількість класів з інклюзивним навчанням, всього по Лубенській територіальній громаді	7	20	26	130,0
В тому числі:				
- м. Лубни	7	9	11	122,2
- сільські території громади	-	11	15	136,4
Кількість учнів з інклюзивною формою навчання, всього по Лубенській територіальній громаді	9	26	34	130,8
В тому числі:				
- м. Лубни	9	13	16	123,1
- сільські території громади	-	13	18	138,5
Кількість створених інклюзивно-ресурсних центрів, всього по Лубенській територіальній громаді	1	1	1	100,0
В тому числі:				
- м. Лубни	1	1	1	100,0
- сільські території громади	-	-	-	-

ЗАКЛАДИ ПРОФЕСІЙНОЇ (ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ) ОСВІТИ

Показник	2019/2020 звіт	2020/2021 звіт	2021/2022 прогноз	2021 рік у % до 2020 року
Кількість закладів – всього, одиниць	2	2	2	100,0
Кількість учнів, слухачів – всього, тис. осіб	0,206	0,195	0,287	147,2

Прийнято учнів, слухачів – всього, тис. осіб	0,100	0,092	0,170	184,8
у тому числі за рахунок державного та регіонального замовлення, тис. осіб	0,100	0,092	0,170	184,8
Підготовлено (випущено) кваліфікованих робітників – всього, тис. осіб	0,084	0,082	0,086	104,5

ВИЩІ НАВЧАЛЬНІ ЗАКЛАДИ

Показник	2019/2020 звіт	2019/2020 звіт	2021/2022 прогноз	2021 рік у % до 2020 року
Кількість закладів – всього, одиниць	3	3	3	100,0
Кількість студентів у закладах – всього, тис. осіб	0,966	0,948	1,054	111,2
Прийнято студентів – всього, тис. осіб	0,262	0,300	0,395	131,7
Випущено фахівців – всього, тис. осіб	0,303	0,289	0,246	85,1

МЕРЕЖА ФІЗКУЛЬТУРНО-СПОРТИВНИХ ТА ОЗДОРОВЧИХ ЗАКЛАДІВ

Показник	2019 рік звіт	2020 рік звіт	2021 рік прогноз	2021 рік у % до 2020 року
Стадіони, одиниць, всього по Лубенській територіальній громаді	2	2	2	100,0
В тому числі:				
- м. Лубни	2	2	2	100,0
- сільські території громади	-	-	-	-
Спортивні зали площею не менше 162 м ² , одиниць, всього по Лубенській територіальній громаді	11	27	27	100,0
В тому числі:				
- м. Лубни	11	11	11	100,0
- сільські території громади	-	16	16	100,0
Плавальні басейни, одиниць, всього по Лубенській територіальній громаді	-	-	-	-
В тому числі:				
- м. Лубни	-	-	-	-
- сільські території громади	-	-	-	-
Спортивні майданчики, одиниць, всього по Лубенській територіальній громаді	23	59	59	100,0
В тому числі:				
- м. Лубни	23	23	23	100,0
- сільські території громади	-	36	36	100,0
Кількість підприємств, установ, організацій, де проводяться фізкультурно-оздоровча робота, одиниць (без урахування кількості загальноосвітніх, професійно-технічних та ВНЗ), всього по Лубенській територіальній громаді	9	9	9	100,0
В тому числі:				
- м. Лубни	9	9	9	100,0
- сільські території громади	-	-	-	-

Кількість дитячо-підліткових фізкультурно-спортивних клубів за місцем проживання населення, одиниць, всього по Лубенській територіальній громаді	2	2	2	100,0
В тому числі:				
- м. Лубни	2	2	2	100,0
- сільські території громади	-	-	-	-
Кількість дитячо-юнацьких спортивних шкіл, спеціалізованих дитячо-юнацьких спортивних шкіл, шкіл вищої спортивної майстерності, одиниць, всього по Лубенській територіальній громаді	1	1	1	100,0
В тому числі:				
- м. Лубни	1	1	1	100,0
- сільські території громади	-	-	-	-

ПОКАЗНИКИ РОЗВИТКУ КУЛЬТУРИ І ТУРИЗМУ

Показник	2019 рік звіт	2020 рік звіт	2021 рік прогноз	2021 рік у % до 2020 року
Масові та універсальні бібліотеки, одиниць, всього по Лубенській територіальній громаді	-	26	25	96,2
В тому числі:				
- м. Лубни		3	3	100,0
- сільські території громади	-	23	22	95,7
Книжковий фонд бібліотеки, тис. примірників, всього по Лубенській територіальній громаді	64,42	323,6	269,8	83,4
В тому числі:				
- м. Лубни	64,42	60,8	53,5	88,0
- сільські території громади	-	262,8	216,3	82,3
Кількість читачів, тис. чоловік, всього по Лубенській територіальній громаді	4,6	20,3	17,8	87,7
В тому числі:				
- м. Лубни	4,6	3,9	4,2	107,7
- сільські території громади	-	16,4	13,6	82,9
Заклади культури клубного типу, одиниць, всього по Лубенській територіальній громаді	-	45	45	100,0
В тому числі:				
- м. Лубни	1	1	1	100,0
- сільські території громади	-	44	44	100,0
Кіноустановки з платним показом, тис. одиниць, всього по Лубенській територіальній громаді	-	1	1	100,0
В тому числі:				
- м. Лубни	-	1	1	100,0
- сільські території громади	-	-	-	-
Відвідуваність населенням кіносеансів з платним показом, тис. чоловік, всього по Лубенській територіальній громаді	5,0	0,8	1,5	187,5

В тому числі:				
- м. Лубни	-	0,8	1,5	187,5
- сільські території громади	-	-	-	-
Музеї, одиниць, всього по Лубенській територіальній громаді	-	2	2	100,0
В тому числі:				
- м. Лубни	1	1	1	100,0
- сільські території громади	-	1	1	100,0
Відвідуваність музеїв населенням, тис. чоловік, всього по Лубенській територіальній громаді	23,1	7,6	20,7	272,4
В тому числі:				
- м. Лубни	23,1	6,6	15,7	237,9
- сільські території громади	-	1,0	5,0	500,0
Театри, одиниць, всього по Лубенській територіальній громаді	-	-	-	-
В тому числі:				
- м. Лубни	-	-	-	-
- сільські території громади	-	-	-	-
Відвідуваність театрів населенням, чоловік, всього по Лубенській територіальній громаді	-	-	-	-
В тому числі:				
- м. Лубни	-	-	-	-
- сільські території громади	-	-	-	-
Школи естетичного виховання , одиниць, всього по Лубенській територіальній громаді	-	2	2	100,0
В тому числі:				
- м. Лубни	2	2	2	100,0
- сільські території громади	-	-	-	-
у них учнів, тис. чоловік всього по Лубенській територіальній громаді	-	648	648	100,0
В тому числі:				
- м. Лубни	-	648	648	100,0
- сільські території громади	-	-	-	-

ПОКАЗНИКИ ЗДОРОВ'Я

Показник	2019 рік звіт	2020 рік звіт	2021 рік прогноз	2021 рік у % до 2020 року
1. Захворюваність населення на 1 тисячу населення (первинна) *, всього по Лубенській територіальній громаді	338,4	303,4	320,2	105,5
Захворюваність у тому числі:				
1.1. Хвороби системи кровообігу*, всього по Лубенській територіальній громаді	11,1	7,4	7,6	102,7
1.2. Травми, отруєння та деякі інші наслідки дії зовнішніх причин*, всього по Лубенській територіальній громаді	14,6	10,7	10,7	100,0
1.3. Злоякісні новоутворення*, всього по Лубенській територіальній громаді	3,9	3,7	3,7	100,0
1.4. Активний туберкульоз*, всього по Лубенській територіальній громаді	-	-	-	-

1.5. Хвороби органів дихання*, всього по Лубенській територіальній громаді	138,3	32,1	36,6	114,0
1.6. Хвороби органів травлення*, всього по Лубенській територіальній громаді	4,7	3,7	3,7	100,0
2. Смертність населення за основними причинами на 1 тисячу населення, всього по Лубенській територіальній громаді	37,2	36,3	39,8	109,6
В тому числі:				
- м. Лубни	18,2	18,3	21,3	116,4
- сільські території громади	19,0	18,0	18,5	102,8
Смертність у тому числі:				
2.1. Хвороби системи кровообігу, всього по Лубенській територіальній громаді	26,1	25,5	26,5	103,9
В тому числі:				
- м. Лубни	11,6	12,2	13,4	109,8
- сільські території громади	14,5	13,3	13,1	98,5
2.2. Травми, отруєння та деякі інші наслідки дії зовнішніх причин, всього по Лубенській територіальній громаді	1,5	1,8	1,6	88,9
В тому числі:				
- м. Лубни	0,5	0,8	0,8	100,0
- сільські території громади	1	1	0,8	80,0
2.3. Новоутворення, всього по Лубенській територіальній громаді	5	4,9	5,2	106,1
В тому числі:				
- м. Лубни	2,8	2,5	3,1	124,0
- сільські території громади	2,2	2,4	2,1	87,5
3. Материнська смертність на 1 тисячу живо народжених, всього по Лубенській територіальній громаді	-	-	-	-
В тому числі:				
- м. Лубни	-	-	-	-
- сільські території громади	-	-	-	-
4. Смертність дітей до 1 року життя на 1 тисячу живо народжених, всього по Лубенській територіальній громаді	5,1	2,8	0	0,0
В тому числі:				
- м. Лубни	5,1	2,8	0	0,0
- сільські території громади	0	0	0	0,0
5. Кількість центрів ПМСД, всього по Лубенській територіальній громаді	2	2	2	100,0
В тому числі:				
- м. Лубни	1	1	1	100,0
- сільські території громади	1	1	1	100,0
6. Відсоток охоплення населення наглядом лікарів первинної ланки, всього по Лубенській територіальній громаді	-	-	-	-
В тому числі:				
- м. Лубни	100	100	100	-
- сільські території громади	92	92	98	-
7. Кількість декларацій, укладених з лікарями первинної ланки, шт., всього по Лубенській територіальній громаді	55178	55307	56267	101,7
В тому числі:				
- м. Лубни	42699	44673	45032	100,8

- сільські території громади	12479	10634	11235	105,6
8. Відсоток населення, що підписали декларації з лікарями первинної ланки, всього по Лубенській територіальній громаді	-	-	-	-
В тому числі:				
- м. Лубни	93,4	99,2	100,0	-
- сільські території громади	76,2	65,9	72,1	-

* - за даними КП «Лубенська лікарня інтенсивного лікування» Лубенської міської ради

Київський національний торговельно-економічний університет
Кафедра публічного управління та адміністрування

РЕФЕРАТ
ВИПУСКНОЇ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ
на тему:
РЕАЛІЗАЦІЯ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ РОЗВИТКУ РЕГІОНУ
(на матеріалах Лубенської міської ради)

Студента (ки) 2 курсу, ___ групи,
спеціальності 281 «Публічне
управління та адміністрування»
спеціалізації «Публічне
управління та адміністрування»

Козоріза
Костянтина
Володимирівна

(підпис студента)

Науковий керівник
науковий ступінь,
вчене звання

Головня
Юлія
Ігорівна

(підпис керівника)

Гарант освітньої програми
канд. екон. наук,
доцент

Дьяченко
Ольга
Володимирівна

(підпис гаранта)

Київ 2021

Випускна кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків та пропозицій, списку використаних джерел з 52 найменувань, 1 додатку. Матеріали роботи містять 1 рисунок та 5 таблиць. Загальний обсяг роботи складає 69 сторінок комп'ютерного тексту, основної частини – 33 сторінок.

Для досягнення зазначеної мети було вирішено такі завдання:

- проаналізувати зарубіжний досвід формування й реалізації регіональної економічної політики;
- ознайомитись з механізми та інструменти реалізації державної політики розвитку регіону;
- провести аналіз особливостей розвитку регіону на прикладі м. Лубни;
- оцінити ефективності реалізації державної політики регіонального розвитку;
- удосконалити процес реалізації державної політики розвитку регіону використовуючи світовий досвід на основі принципів Європейської регіональної політики.
- розробити комплекс заходів по підвищенню ефективності процесу реалізації державної політики розвитку регіону (м. Лубни).

Об'єктом дослідження є процес реалізації державної політики розвитку регіону.

Предметом дослідження є сукупність теоретичних, методичних та прикладних аспектів реалізації державної політики розвитку регіону.

У роботі використано такі методи дослідження: монографічний для узагальнення теоретичних підходів, систематизація, історично-логічний метод, методи аналізу, індукції та дедукції, економіко-математичний та статистичні методи.

У першому розділі проаналізовано зарубіжний досвід формування й реалізації регіональної економічної політики та механізми і інструменти реалізації державної політики розвитку регіону;

У другому розділі аналіз оцінки реалізації державної політики регіонального розвитку.

У третьому розділі описані напрями удосконалення процесу реалізації державної політики розвитку регіону.

Одержані результати можуть бути використані при розробці програми економічного і соціального розвитку Лубенської територіальної громади на 2022 рік.

АНОТАЦІЯ

Козоріза Костянтина Володимировича

Реалізація державної політики розвитку регіону

Випускна кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування» спеціалізацією «Публічне управління та адміністрування». Київський національний торговельно-економічний університет, 2021.

У випускній кваліфікаційній роботі на основі міжнародних рейтингів та даних вітчизняної статистики проаналізовано реалізацію державної політики розвитку регіону, досліджено основні теоретичні засади та інструменти державної політики регіонального розвитку, механізми та інструменти реалізації державної політики розвитку регіону, проаналізувати особливості та ефективність реалізації державної політики розвитку регіону, оцінити реалізацію державної політики регіону, запропонувати напрямки удосконалення так комплекс заходів щодо підвищення процесів реалізації державної політики Лубенської міської ради. За результатами SWOT-аналізу реалізації державної політики розвитку регіону розроблено заходи щодо удосконалення комплексу по підвищенню ефективності процесу реалізації державної політики розвитку регіону (м. Лубни).

Ключові слова: державне регулювання, державна політика, проекти, програми, стратегія, регіональна політика, механізми управління, інструменти управління, напрямки удосконалення.

ANNOTATION

Kozoriza Kostyantyn Volodymyrovich

Implementation of the state policy of development of the region

Vypusknna kvalifikatsiyna robot for the purpose of the enlightened stage of the master for special skills 281 Public administration and administration of specialization "Public administration and administration". Kyiv National University of Trade and Economics, 2021.

In vipusknny kvalifikatsiynny roboti on osnovi mizhnarodnih reytingiv that danih vitchiznyanoi statistics proanalizovano realizatsiyu State politiki rozvitku regionu, doslidzheni osnovi teoretichni Ambush she instrumenti State politiki regionalnogo rozvitku, mehanizmi that instrumenti realizatsii State politiki rozvitku regionu, proanalizuvati osoblivosti that efektyvnist realizatsii State politiki rozvitku regionu, otsiniti the implementation of the state policy of the region, proposes a very complex approach to the advancement of the processes of the implementation of the state policy of the Lubensk city for the sake of. SWOT-analysis of the implementation of the state policy in the development of the region.

Key words: state regulation, state policy, projects, programs, strategy, regional policy, management mechanisms, management tools, directions of improvement.

РЕЦЕНЗІЯ

на випускн кваліфікаційну роботу
студента Козоріз Костянтина Володимировича
2 курсу 5м групи заочної форми навчання
спеціальності «Публічне управління та адміністрування»
на тему:
«Реалізація державної політики розвитку регіону»
(за матеріалами Лубенської міської ради)

Випускна кваліфікаційна робота виконана на тему, яка є актуальною для сфери управління на місцевих організаціях у сфері управління.

У роботі розкрито теоретичні основи понять «програми», їх механізм роботи, інструменти реалізації державної політики розвитку регіону, які використовують як в зарубіжних країнах так і в місцевому самоврядуванні. Визначено сучасні програми, які використовуються в Лубенській територіальній громаді, виявлено механізми їх використання, впровадження та фінансування.

Студент продемонстрував достатній рівень володіння теоретичними матеріалом щодо обґрунтування теоретичних особливостей реалізації державної політики розвитку регіону.

Якість оформлення випускної кваліфікаційної роботи позитивна. Основні вимоги щодо оформлення роботи враховані. В цілому матеріали роботи викладено послідовно та логічно.

Випускна кваліфікаційна робота рекомендується до захисту.

Рецензент:

Начальник відділу економічного розвитку і торгівлі

Виконавчого комітету Лубенської міської ради

Лубенського району Полтавської області

 Олена ЦОХ-КАРУНСЬКА

Завідувачу кафедри публічного
управління та адміністрування
Новіковій Н.Л.

Заява

Я, Козоріз Костянтин Володимирович, повідомляю, що за результатами здійснення самостійної перевірки з використанням програмно-технічних засобів у наданій випускній кваліфікаційній роботі на тему: «РЕАЛІЗАЦІЯ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ РОЗВИТКУ РЕГІОНУ» не міститься елементів академічного плагіату. У випадках використання прямих запозичень з друкованих та електронних джерел, вказані відповідні посилання.

Робота для перевірки надається у друкованому та електронному варіантах.
Електронна версія роботи ідентична з друкованою.

« 9 » листопада 2021 року

(підпис)

Згода

Я, Козоріз Костянтин Володимирович, цим засвідчую, що є автором випускної кваліфікаційної роботи на тему: "РЕАЛІЗАЦІЯ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ РОЗВИТКУ РЕГІОНУ" несучи повну відповідальність за достовірність, точність та повноту поданої у роботі інформації, жодна частина роботи не була скопійована, за винятком випадків, коли робиться належне підтвердження в присвоєнні. Я підтверджую, що у роботі не міститься державної таємниці або інформації для службового користування.

Цим засвідчую, що жодна частина цієї роботи не була опублікована мною раніше.

Я даю дозвіл на те, що моя робота буде направлена в інституційний депозитарій Київського національного торговельно-економічного університету і збережена в базі даних для майбутньої перевірки плагіату.

« 9 » листопада 2021 року

Підпис

(Козоріз К.В.)

Прізвище, ініціали